

TÜSİAD KONJONKTÜR

DEĞERLENDİRME

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Yeni Bir İvme

"Geleceği satın alabilecek tek şey, bugündür."
Samuel Jhonson

SAYI 17

TEMMUZ 2007

Genel Değerlendirme

*Dış Ekonomik Gelişmeler
Büyüme ve İstihdam
Enflasyon ve Para Politikası
Kamu Maliyesi
Ödemeler Dengesi
Tabmin ve Beklentiler
sayfa 1-8*

Tablolar

*Üretim ve Fiyatlar
Sektörel Üretim
Finansal Piyasalar
Ödemeler Dengesi
Genel Bütçe
Parasal Gelişmeler
Milli Gelir
İşgücü Piyasası
Mikroekonomik Göstergeler
Sayfa 9-17*

Grafikler

*Uluslararası Göstergeler
Milli Gelir
Sanayi Üretimi
İmalât Sanayi
İstihdam
Parasal Durum ve Bütçe
Cari İşlemler Dengesi
Parasal Gelişmeler
Para Politikaları
Dış Ticaret
sayfa 18-27*

2007 ve 2008 Yılı

Senaryoları

sayfa 28

**TÜSİAD KONJONKTÜR
DEĞERLENDİRME**

www.tusiad.org

adresinde sunulmaktadır.

Genel Değerlendirme

22 Temmuz 2007 seçimlerinin ardından Türkiye ekonomisi yüksek büyüme sürecinin ikinci evresinin eşliğindedir.

2007 yılında ardarda gelen bir dizi siyasi gelişmenin yol açtığı belirsizlikler ve karamsarlık genel olarak toplumda bir bekle-gör sürecinin hakim olmasını getirmişti. 22 Temmuz 2007 seçimleri ile, bu belirsizlikler geride kalmış ve ekonomide yeni bir büyüme ve atılım süreci potansiyeli ortaya çıkmıştır. Bu potansiyelin harekete geçirilmesi herşeyden önce sağlanmış olan makroekonomik istikrarın pekiştirilmesini gerektirmektedir. Ayrıca, mevcut ekonomik programda, bugünün koşullarına göre gerekli revizyonlar yapılmalıdır. Eksik kalan yapısal reformların tamamlanması ve rekabet gücünü artıracak olan mikro reformların yapılması, ekonomik programda gerekli olan revizyonu sağlayacaktır. Böylece, ekonomi, geçtiğimiz dönemde büyük ölçüde iç talebe bağlı olarak sağlanmış olan yüksek büyüme sürecini, ikinci dönemde dış talep ile destekleyerek devam ettirme imkanına kavuşacaktır. Hiç şüphesiz, bu revizyona eşlik edecek iki temel çıpa bulunmaktadır: AB üyelik sürecinin devam ettirilmesi ve tamamlanacak olan stand-by anlaşmasının ardından IMF ile ilişkilerin nasıl sürdürüleceğinin tanımlanması.

2006 yılının son çeyreğinden itibaren büyüme sürecinde değişimin işaretleri görülmeye başlanmıştır.

2007 yılının ilk çeyreğindeki eğilimler, 2006 yılının ikinci yarısının bir uzantısı olarak değerlendirilebilir. Türkiye ekonomisi 2007 yılının ilk çeyreğinde

%6.8 büyümüştür. 2006 yılının ikinci yarısı itibariyle hissedilen iç talepteki yavaşlamanın yılın ilk çeyreğinde de devam ettiği görülmektedir. 2007 yılının ilk çeyreğinde büyümeye en büyük katkı bu dönemde %14 büyüyen ihracat tarafından yapılmıştır. 2006 yılının Ocak-Mayıs döneminde aylık ortalama %9 artan ihracat, 2007 yılının ilk beş ayında aylık ortalama %26 artmıştır. Böylece, 2006 yılı Mayıs ayında % 55.5 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2007 Mayıs ayında %61.3'e yükselmiştir. Söz konusu dönemde, dış ticaret dengesindeki iyileşmeye paralel olarak, cari açığındaki gerileme devam etmiştir.

İkinci kez ivme gösteren ihracat artışı üretim kompozisyonunda katma değeri yüksek ürünlerin payının artırılması ile desteklenmelidir.

2007 yılında yatırım ve tüketim harcamalarındaki yavaşlamanın önemli belirleyicilerinden biri olan seçimlerin yarattığı belirsizlik ortamı, önemli ölçüde azalmıştır. Azalan belirsizlikle birlikte, yılın ikinci yarısında iç talebin tekrar canlanması muhtemeldir. Siyasi istikrarın yeniden tesisinin ardından ekonomide beklentilerin olumluya dönmesiyle beraber, TCMB'nin uzun dönemdir %17,5 seviyesinde tuttuğu politika faiz oranında yılın son çeyreğinde bir indirime gidilmesi de beklenmektedir. Türk lirasının değer kazanması ve faizlerin yeniden 2006 yılı başlangıç seviyelerine dönmeye başlaması, 2007 yılı sonundan itibaren iç talebin yeniden canlanacağını düşündürmektedir. Ancak, yurtiçi tüketim harcamalarının son beş yılda belli bir doygunluğa ulaştığı düşünüldüğünde, talepteki canlanmanın eski dönemlerde olduğu kadar güçlü olması beklenmemektedir. Bu nedenle, Türkiye'de iç talebin dış talep ile

dengelenmiş olduğu yeni bir büyüme sürecinin koşulları yerine getirilmelidir. Bu sürecin mümkün olabilmesi için, ekonominin yapılarının ve yatırım ortamının özel sektörün tasarruflarını artırmasına ve bu tasarruflarını yatırımlara kanalize etmesine elverişli olması gerekmektedir. Verimlilik artışlarıyla beraber istihdam yaratılmasını da içerecek bu sürecin, Türkiye ekonomisini dengeli, sürdürülebilir, yüksek bir büyüme döneminden geçirecek AB üyeliğine taşınması mümkündür.

AB üyeliği, ekonomik programın hem hedefi hem de çıkışı olmalıdır.

Avrupa Birliği müzakere süreci, ekonomideki yapısal dönüşümün devamı için büyük önem taşımaktadır. AB üyeliği, ekonomi politikalarımızı, ekonominin yapısal bozukluklarının ürettiği sorunlara çare yetiştirmekten, riskleri kontrol altına almaya çalışmaktan daha öteye taşıyan bir vizyon olarak görülmelidir. Bu vizyon, içinde bulunduğumuz dönüşüm süreci için çok uygun bir yol çizmektir. Bu yolda ekonomik, demokratik ve sosyal yapısı güçlenecek olan Türkiye, Dünya arenasında daha fazla söz sahibi olacaktır.

Makroekonomik istikrarın pekiştirilmesinin ardından yarım kalan reform süreci tamamlanmalıdır.

2001 krizi sonrasında; bütçe açığının azaltılması, enflasyonun aşağı çekilmesi ve önceki krizlerin temelini oluşturan alanlarda gerekli reformların hayata geçirilmesini kapsayan ekonomik programın uygulanmasında önemli bir başarı elde edilmiştir. Enflasyon tek haneli rakamlara gerilemiş, bütçe açığı Maastricht kriterinin altında bir orana çekilmiş ve önemli reformlar gerçekleştirilmiştir. Ancak, her üç konuda da hala alınması gereken mesafeler bulunmaktadır. Enflasyon seviyesi tek haneli rakamlara gerilemiş olsa bile henüz gelişmiş,

hatta gelişmekte olan, ülkelerin ortalama seviyelerine oranla yüksektir. Bütçe açığı 2006 yılında %1'in altına gerilemiş olmasına rağmen 2007 yılında tekrar artacaktır. Bu sorunların yanısıra, cari açık yüksektir ve işsizlik oranları aşağıya çekilememektedir. Reform süreci ise, sosyal güvenlik ve vergi gibi, çok kapsamlı etkileri olacak reformlar sırasında tıkanıklık göstermiştir.

Ekonomik program, somut hedefleri ortaya koyulan mikro reformlarla derinleştirilmelidir.

İş ve yatırım ortamını iyileştirecek önlemler, rekabet, verimlilik, üretim ve ihracat artışlarını beraberinde getirecek, böylece cari açık, enflasyon ve işsizlik gibi mevcut sorunların çözümünde önemli bir adım olacaktır. Mikro reformlar alanında beklentiler, öncelikle, tüm sektörleri yatay kesen alanlarda, ardından da, daha çok sayıda piyasayı yakından etkileyecek alanlarda atılacak adımlarla, rekabetçi bir ortamın sağlanmasıdır. Bu çerçevede, öncelikle devletin ekonomideki kontrolünü daha da sınırlamaya devam etmek, kalan özelleştirmeleri hızla tamamlayarak, devlet mülkiyetini sonlandırmak gerekmektedir. Örneğin, enerji ve ulaştırma gibi, birçok sektörü yakından ilgilendiren sektörlerde, liberalizasyonun sağlanarak, adil rekabet ortamının tesis edilmesi, girişimciliğin önünün açılması, birçok başka sektörü de olumlu etkileyecektir. Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu çerçevesinde hazırlıkları başlatılmış olan şirket kuruluşlarındaki maliyetleri aşağı çekme, idari yükleri azaltma, işe başlamak ve üretim yapmak için alınması gereken izinleri basitleştirme, işgücü piyasasını esnekleştirme gibi önlemler hızla sonuçlandırılmalıdır. Para ve sermaye piyasalarının derinleştirilmesi sağlanarak şirketlerin sermaye maliyetinin düşürülmesinin ve sermaye yapısının güçlendirilmesinin önü açılmalıdır. Kayıtdışı ekonomi ile mücadelede, siyasi kararlılık

gösterilmeli ve bu mücadelede zor durumda kalacak kesimler için yeniden yapılandırma mekanizmaları geliştirilmelidir.

Türkiye'nin gelecek dönemde eskisinden farklı bir anlayışla hazırlanmış olan bir sanayi stratejisine ihtiyacı olacaktır.

Önümüzdeki yıllarda büyüme sürecinin, 2002-2006 dönemine oranla dış talep ile desteklenerek devam ettirilmesi gündeme gelecektir. Küreselleşmenin ulaştığı düzeyde, ülkelerin, yüksek ve sürdürülebilir bir büyüme süreci yakalamaları, dış talep koşullarından yeterli ölçüde yararlanmalarını gerektirmektedir. Ekonominin, iç talep ile dış talep arasında daha dengeli bir büyüme hattına taşınabilmesi için, ürün ve hizmetlerin dış pazarlarda daha rekabetçi bir konuma kavuşması gerekmektedir. Son yıllarda, dünya ekonomisinde çok dikkat çeken bir gelişme de, sanayi için ticaretteki hızlı yükseliştir. Bir başka ifadeyle, ihracat yapmak için ithalat yapmak, sadece Türkiye'ye özgü bir durum değildir. Türkiye'nin dış talepten daha fazla yararlanmasının beklendiği bu dönemde, önemli olan sektörlerimizin rekabetçiliğini azaltan faktörlerin doğru teşhis edilerek ortadan kaldırılmasıdır. Bu anlayışla tasarlanacak olan sanayi stratejisi, 1970'lerin ithal ikameci sanayileşme politikalarından çok farklı bir içeriğe sahip olmak zorundadır. Türkiye'nin ihracat ürünlerinde çeşitlenme sağlamak ve rekabet gücünü artırmak amaçlanmalıdır.

I. Dış Ekonomik Gelişmeler

Gelişmekte olan ülkelerdeki yüksek büyümeye bağlı olarak Dünya ekonomisi canlılığını korumaktadır.

2007 yılının ilk çeyreğinde Dünya genelinde yavaşlama eğilimine giren sanayi üretimine rağmen, gelişmekte olan ülkelerdeki güçlü büyüme trendi dünya ekonomisini canlı tutmaya devam etmiştir. Geride bıraktığımız

kış döneminde, hava sıcaklıklarının mevsim normallerinin üzerinde olmasıyla petrol fiyatlarında hızlı bir artışın yaşanmaması, dünya genelinde enflasyonist bir baskı oluşmaması bakımından önemli bir etken olmuştur. Ancak, 2007 yılının ikinci yarısından itibaren gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin çoğunda imalat sanayii ve hizmet sektörlerinde üretimin hızlanacağı beklentisi önümüzdeki dönemde enflasyon endişelerini yeniden gündeme getirebilir. Dünya ekonomisi açısından petrol fiyatlarında yaşanabilecek artış dışında risk oluşturabilecek diğer faktörler arasında uluslararası finans piyasalarında risk iştahının ani olarak düşmesi, ülkeler arası cari işlemler dengesi farklarından doğabilecek beklenmedik bir düzelme ve dış ekonomik ilişkilerde korumacı politikaların gündeme gelmesi yer almaktadır.

ABD ekonomisinde gayrimenkul piyasasına yönelik endişeler devam etmektedir.

2006 yılı sonunda güçlü bir büyüme performansı seyreden ABD ekonomisi, 2007 yılının ilk çeyreğinde %0,7'lik büyümeyle yavaşlama sinyalleri vermiştir. Bu gelişmede özel sektör stoklarındaki düşüş, ihracatın yavaşlaması, ithalatın hızlanması ve konut yatırımlarındaki yavaşlama etkili olmuştur. Gayrimenkul piyasasında, konut fiyatlarının düşmesi, inşaat sektöründe bir resesyona neden olmuştur. Bu nedenle, 2006 yılından beri, subprime konut kredileri olarak adlandırılan yüksek riskli mortgage kredilerinde ciddi bir geri ödeme sorunu yaşanmaktadır. Bu da, uluslararası finans piyasalarında önemli bir paya sahip büyük hedge fonları da dahil, subprime kredilerine dayalı varlıklara yatırım yapanları zarara sokmaktadır. Aynı zamanda emlak sektörünü ve tüketici güvenini de olumsuz etkileyen bu durum Amerikan ekonomisi ve dolayısıyla dünya ekonomisi için risk oluşturmaya devam etmektedir.

Diğer yandan, ilk çeyrekte yavaşlayan büyüme ve enflasyonla ilgili büyük bir endişe olmamasına bağlı olarak, FED, 2006 yılından beri %5,25 seviyesinde seyreden faiz oranını sabit tutma kararı almıştır. Uluslararası likidite koşulları açısından belirleyici rolü olan ABD faizlerinin, kısa vadede daha fazla yükselmeyeceğine yönelik beklentiler kuvvetlenmiştir.

Avrupa Birliği ve İngiltere Merkez Bankaları, güçlenen talep koşulları ışığında faiz oranlarını artırmıştır.

ABD ve Japon ekonomilerinde politika faizleri yatay izlemeye devam ederken, Avrupa'da iç talebin canlanması ışığında sene başından itibaren yarım puanlık bir faiz artırımı gerçekleştirilerek faiz oranı %4'e çıkarılmıştır. İç talebin canlanmasında istihdam koşullarının iyileşmesi ve kârlılık oranlarındaki artış etkili olmuştur. Euro birliğine dahil olmayan İngiltere de ise merkez bankası 2007 yılında politika faiz oranını üçer kez çeyrek puan artırarak, 2006 yılı Ağustos ayında başladığı faiz artırımlarına devam etmiştir. Böylece İngiltere'de faiz oranı en son 2001 yılında görülen %5,75 seviyesine çıkmıştır. Bu durum, ABD dolarının Euro ve diğer gelişmiş ülke paraları karşısında değer kaybetmeye devam etmesine neden olmaktadır. AB ve İngiltere'de talep koşullarının orta vadede aynı şekilde seyretmesi beklenmektedir. Gerek AB gerekse ihracat yaptığımız diğer başlıca ülkelerde yurtiçi talebin canlı olması, 2007 yılında ihracat artışımızın devamı bakımından olumlu bir gelişmedir.

2006 yılında gelişmekte olan ülkelere giren uluslararası sermaye miktarı rekor seviyeye ulaşmıştır.

2006 yılında gelişmekte olan ülkelere giren uluslararası sermaye bir önceki yıla göre 35 milyar dolar artarak 553 milyar dolara yaklaşmıştır. 2007 yılında da bu seviyenin neredeyse aynı kalması ve sermaye girişlerinin

yaklaşık 545 milyar dolar olması beklenmektedir. Bu sermayenin %35'ini doğrudan yatırımların, %8'ini portföy yatırımlarının kalan %57'sini ise gelişmekte olan ülke bankaları ve reel sektörünün yurtdışından yaptığı borçlanmaların oluşturması öngörülmektedir. Özellikle 2003 yılı sonrasında kredi genişlemesinde yaşanan artışın en önemli nedeni aynı dönemde dünya genelinde satın alma ve birleşme faaliyetlerindeki artış olarak görülmektedir. Ancak, gerek 2006 yılının Mayıs ve Haziran aylarında gelişmiş ülkelerin faiz artırımı ile gerek bu yıl Şubat ve Mart aylarında, ABD mortgage piyasasında yaşanan gelişmelerle ortaya çıkan finansal dalgalanmalar, gelişmekte olan ülke ekonomilerinin bu tür geçici şoklara karşı ekonomik yapılarını kuvvetlendirmelerini zorunlu kılmaktadır.

Petrol fiyatlarındaki düşüş Kafkas ve Orta Asya ülkelerinin cari işlem fazalarında bir azalmaya neden olabilir.

2007 yılında petrol fiyatlarında sınırlı da olsa bir düşüş beklenmektedir. Buna rağmen, petrol ihracatının yoğun olduğu Orta Doğu ve Orta Asya ülkelerinde büyümenin 2007 yılında da güçlü seyretmesi ve bölge ülkelerinin yaklaşık olarak %7 büyümesi öngörülmektedir. Ancak, söz konusu ülkelerin petrol gelirlerini daha etkin yönetebilecek önlemler alması gereklidir. Varil başına petrol fiyatının 5\$ azalması bölgenin yıllık ihracat gelirini 45 milyar dolar, kamu gelirlerinin ise 35 milyar dolar azalmasına neden olmaktadır.

II. Büyüme ve İstihdam

İç talepteki yavaşlama rağmen, ilk çeyrek büyümesi beklentilerin üzerinde gerçekleşmiştir.

2006'nın ikinci döneminde değişen büyüme dinamiklerinin, 2007'nin ilk çeyreğinde devam ettiği görülmektedir. Geçen yılın ikinci yarısından itibaren yavaşlayan özel kesim tüketim ve yatırım

harcamalarının, yılın ilk döneminde de durgun bir seyir izlediği görülürken, yüksek ihracat artışı ve kamu harcamalarındaki yükselme, büyümenin belirleyicisi olmuştur. İç talepteki yavaşlamaya rağmen ihracat artışının etkisiyle, GSYİH beklentilerin de üzerinde bir oranla, %6,8 artış göstermiştir. 2006'nın ikinci yarısında %1,3 oranında artan özel kesim tüketim harcamaları, yılın ilk çeyreğinde %1,6 yükselmiştir. Sıkı para politikası sonucu yükselen finansman maliyetleri hane halkının fon talebini kısmakta, böylece dayanıklı tüketim malı harcamaları gerilemektedir. 2006'nın ikinci yarısında %7,4 oranında gerileyen dayanıklı tüketim malı harcamaları, 2007'nin ilk çeyreğinde %1 oranında azalmıştır. 2002'den başlamak üzere 2006'nın ikinci yarısına kadar toplam yatırımların belirleyicisi konumunda olan özel kesim makine teçhizat harcamalarındaki yavaşlama da belirginleşmektedir. Geçen senenin ikinci yarısında %3,7 oranında artan özel sektör makine-teçhizat harcamaları, 2007'nin ilk döneminde %2,6 gerilemiştir. İç talepteki yavaşlama ithalat rakamlarına da yansımaktadır. Toplam ithalat, yılın ilk çeyreğinde %4,2 oranında artarken, yatırım ve tüketim malı ithalatında önemli gerilemeler gözlenmektedir. Yılın ilk çeyreğinde, yatırım malı ithalat miktarı %7,5, tüketim malı ithalat miktarı ise %7 gerilemiştir. Aynı dönemde ithal edilen otomobil miktarı 2006'nın ilk çeyreğine oranla %36, taşımacılık araçları ithalatı ise %33 azalmıştır. Bununla birlikte ihracatın istikrarlı bir şekilde artmaya devam ettiği gözlenmektedir. Yılın ilk dönemindeki ihracat, uzun dönemli büyüme oranında da üzerine çıkarak %14 oranında yükselmiştir.

Kamu kesimi bina inşaatı ve cari harcamaları en yüksek artan harcama kalemleri olmuştur.

Yılın ilk döneminde, kamu kesimi harcamalarının milli gelire katkısının önemli bir bölümü tüketim harcamalarından gelmektedir.

2007'nin ilk döneminde kamu kesimi tüketim harcamaları %9 oranında artmış ve aynı dönemdeki toplam yurtiçi hasıla artışının %8,4'ü tek başına kamu kesimi tüketim harcamaları tarafından sağlanmıştır. Yılın ilk üç ayında, kamu kesimi maaş ve ücret harcamaları %1,3 oranında artarken, cari harcamalardaki artış yüzde %23 olarak gerçekleşmiştir. Kamu kesimi yatırımları ise yılın ilk döneminde, geçen senenin aynı dönemine oranla %9,3 oranında yükselmiştir. Kamu makine teçhizat yatırımlarının aynı dönemde %8,6 oranında gerilemesine rağmen bina inşaat harcamalarının %47 oranında yükselmesi, kamu yatırımlarının büyümeye önemli bir katkıda bulunmasını sağlamıştır. Faiz dışı fazla hedeflerine ulaşmak için, yılın ikinci yarısından itibaren kamu harcamalarında kısıntılara gidilmesi, kamu kesiminin büyümeye katkısının azalması ile sonuçlanabilir.

Sanayi sektörü üretimi GSMH artışının ana belirleyicisi olmaya devam etmektedir.

2007 yılının ilk çeyreğinde, bir önceki yılın aynı dönemine göre tarım sektöründe üretim yavaşlamış ve bir önceki yılın aynı dönemine göre, artış hızı %1.1'de kalmıştır. 2006 yılı genelinde %3.1 büyüyen ulaştırma ve haberleşme sektörlerinde ise 2007 yılının ilk çeyreğinde büyüme hızlanarak, %7.3 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde %6.3 büyüyen ticaret sektöründe, ihracat artışına paralel olarak büyümenin hızlandığı görülmektedir. İnşaat sektöründe de önemli bir yavaşlama görülmemiş ve üretim 2007 yılı ilk çeyreğinde %16.2 artmıştır. Milli gelir içinde önemli bir ağırlığa sahip olan sanayi sektöründe ise, 2007 yılının ilk çeyreğinde büyüme hız kesmemiş ve %7,5 olarak gerçekleşmiştir. İlk çeyrekte, sanayi üretiminin, özellikle Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre önemli bir artış gösterdiği görülmüştür. İkinci çeyrekte ise Nisan ayında belirgin bir şekilde yavaşlayan sanayi

üretimi, Mayıs ayında tekrar artışa geçmiştir. Bu nedenle, Haziran ayı sanayi üretimi, ikinci çeyrekte sanayi sektörünün ve dolayısıyla milli gelirin büyüme hızına ilişkin önemli bir göstergesi olacaktır.

Dış talepteki canlılığın etkisiyle, sanayi sektörü üretimi istikrarlı seyrini korumaktadır.

2002-2006 döneminde ortalama %8,1 oranında büyüyen sanayi üretimi, GSMH artışının ana belirleyicisi olmaya devam etmektedir. İç talepteki yavaşlamaya rağmen, ihracata yönelik üretim yapan sektörlerin etkisiyle, toplam sanayi katma değeri istikrarlı seyrine devam etmiş ve 2007'nin ilk döneminde %7.5 oranında artmıştır. Reel kurdaki değerlenmeye rağmen, işgücü ödemelerinin seyri ve verimlilik artışı rekabet avantajının devamını sağlamıştır. İmalat sanayindeki üretim artışı, yeni yaratılan istihdam artışının üzerinde gerçekleşmekte; böylece kişi başına üretim artmaktadır. Yılın ilk çeyreğinde, imalat sanayi üretimi %7,5, istihdamı ise %1,7 yükselmiştir. Böylece aynı dönemde imalat sanayinde çalışanların kişi başına üretim seviyesi geçen seneye oranla %5,6 artmıştır. Bununla birlikte, imalat sanayinde kişi başına yapılan nominal ücret ödemelerindeki artış, gerçekleşen enflasyonun gerisinde kalmakta ve ücretler reel olarak gerilemektedir. İç talep ve dolayısıyla ithalat artış hızının yavaşlamasıyla beraber, 2006'nın ikinci yarısında yavaşlayan ticaret ve ulaştırma sektörlerindeki katma değer artışının, 2007'nin ilk döneminde yükselme eğilimine girdiği görülmektedir. 2006'nın ikinci yarısında, %4,5'e gerileyen ticaret sektörü katma değer artışı, yılın ilk yarısında %6,3'e yükselmiştir. 2006'nın aynı döneminde %1,8 olarak gerçekleşen ulaştırma ve haberleşme sektörü katma değer artışı ise, yılın ilk döneminde %7,3'e yükselmiştir. Ancak bu durum, yeni istihdam olanaklarının aynı oranda artmasını sağlayamamakta, özellikle

ticaret, ulaştırma ve haberleşme sektörlerindeki istihdam artışı yavaşlamaktadır.

Tarım dışı sektörlerdeki istihdam artışı azalmaktadır.

2007 yılının ilk üç aylık döneminde, geçen yılın aynı dönemine oranla tarım dışı sektörlerde, işgücü 602 bin, istihdam ise 625 bin kişi artmıştır. Türkiye genelinde, 2007 yılı birinci çeyreği itibariyle işsizlik oranı yüzde 11,4, tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 14,2 olarak tahmin edilmiştir. İstihdam rakamları ekonomik faaliyete göre incelendiğinde, sanayi ve hizmet sektörlerindeki istihdam artışındaki yavaşlamanın devam ettiği görülmektedir. Geçen yıla oranla, 2007'nin ilk döneminde sanayi sektöründeki artış %3,0 (137 bin kişi), hizmetler sektöründeki artış ise %4,0 (451 bin kişi) olarak gerçekleşmiştir. Yılın ilk yarısındaki ekonomik koşullar 2006'nın ikinci yarısında ortaya çıkan eğilimin devamı niteliğinde olduğundan, iç talebin yavaşlamasına paralel olarak tarım dışı sektörlerdeki istihdam artış hızının daha da yavaşlaması beklenmektedir. Bu durum, özellikle hizmet sektörlerinde daha belirgin bir şekilde gözlenecektir. 2005 yılında, ticaret sektöründe 381 bin kişilik yeni istihdam yaratılırken, 2006'daki artış 149 bin kişiye gerilemiştir. Ticaret dışındaki diğer hizmet sektörlerinde ise benzer eğilim devam etmekte, yaratılan yeni istihdam yavaşlamaktadır. Bununla birlikte son bir yıllık dönemde, tarım dışında yaratılan istihdam, işgücü arzını ancak karşılayabilmekte ve işsizlik oranının istenilen seviyeye gerilemesi mümkün olmamaktadır. Önümüzdeki dönemde iç talepteki yavaşlamanın devam etmesiyle birlikte, özellikle hizmet sektörlerinde yaratılan istihdamın azalması ve tarım dışı işsizlik oranının yükselmesi beklenmektedir.

III. Enflasyon ve Para Politikası

İlk çeyrek enflasyonu, belirsizlik aralığının içinde gerçekleşmiştir.

Mart ayı itibariyle %10,9 olan yıllık enflasyon, yılın ikinci döneminde gerileyerek Haziran ayında %8,6 oranında gerçekleşmiş ve %8,7'lik üst bandın altında kalmıştır. Enflasyon rakamlarının tekrar tek haneye inmesinde, parasal sıkıştırmanın gecikmeli etkilerine bağlı olarak iç talebin yavaşlaması, gıda fiyatlarının son aylarda olumlu seyretmesi ve düşük kur seviyesinin önemli etkisi olmuştur. Son iki dönemde enflasyon, Merkez Bankasının belirlediği aralığının içerisinde ancak üst bandın hemen altında gerçekleşmektedir. Yılın ikinci döneminde, fiyat artış hızının bir önceki döneme oranla yavaşlaması olumlu değerlendirilmekte, ancak mevcut seviyenin 2008 yılı sonu hedefine göre dahi oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Merkez Bankası, politika araçlarını; %4'lük nokta hedefe göre uygulanmaktadır. Dolayısıyla, fiyat istikrarına ulaşmak adına alınan önlemlerin başarısı; sadece enflasyonun düşmesi ile değil, hedefe yakınsama ve aynı zamanda nokta hedefe ulaşılması sırasında orataya çıkabilecek üretim kaybının da göz önüne alınmasıyla değerlendirilebilir. Bu noktada, yavaşlayan iç talebin, ne kadarlık bir süre daha dış talep tarafından karşılanacağı önem kazanmaktadır. İç talebin yavaşlatılarak enflasyon üzerindeki baskının azaltılmasına yönelik politika seçenekleri, aynı zamanda dış talebe yönelik üretim yapan kesimlerin fiyat avantajını da olumsuz etkilemektedir. Böyle bir durumda, uluslararası rekabetin korunmasına yönelik önlemlerin alınması, gerek büyüme gerekse enflasyon açısından bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yılın ikinci döneminde, orta vadeli göstergelerde iyileşme gözlenmektedir.

Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırmaya yönelik aldığı önlemlerin etkileri, orta vadeli enflasyon göstergelerini olumlu etkilemekle birlikte, enflasyon hedefiyle

karşılaştırıldığında yüksek seviyede devam etmektedir. Para politikasının etkileyemediği ürünlerin çıkarıldığı ÖKTG G endeksinin yıllık artışı Mart ayında %10,9 iken Haziran ayında %9,3'e gerilemiştir. 2007 yılsonu hedefine ulaşılmasının mümkün olamayacağı bilinmekle birlikte, söz konusu artışın 2008 yıl sonu hedefine oranla da oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum beklentilere yansımakta ve son üç aylık dönemde enflasyon beklentilerinde sınırlı bir iyileşme görülmektedir. Mart'ta 12 ay sonrasının enflasyon beklentisi %6,8 iken, Haziran ayına gelindiğinde aynı dönem için beklentiler %6,5 olarak gerçekleşmiştir. Benzer bir şekilde 24 ay sonrasının enflasyon beklentilerinde de çok sınırlı bir iyileşme gözlenmektedir. Mart ayında, 24 ay sonrasının enflasyon beklentisi %5,5 iken bu oran Haziran ayında %5,4 olarak gerçekleşmiştir. 2008 yıl sonu (18 ay sonrası) enflasyon hedefinin %4 olduğu düşünüldüğünde, beklentilerin enflasyon hedefinin oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Enflasyon hedeflemesi rejiminde beklentilerin hedefe yakınsamaması, fiyatlama davranışlarının para politikası hedeflerinden farklılaşmasına yol açabilmektedir. Orta vadeli enflasyon beklentilerinin henüz hedefle uyumlu düzeyde olmaması son dönemde ekonomik birimlerin hedef enflasyonu gösterge olarak alma oranının azaldığına işaret etmektedir. Bu durum özellikle ücret ayarlamalarına ve dolayısıyla hizmet sektörü enflasyonuna ilişkin risk oluşturmaktadır. Söz konusu riskin gerçekleşmesi halinde enflasyondaki düşüş süreci öngörülenden daha yavaş olacağından, para politikasında öngörülenden daha temkinli bir duruş gerekebilecektir.

Enflasyon hedefinin önündeki riskler, devamlılığını korumaktadır.

2006'nın ikinci yarısındaki parasal sıkılaştırmanın talep üzerindeki etkileri, özellikle dayanıklı tüketim

malı harcamalarında net olarak görülmektedir. Ancak son dönemde faiz dışı kamu harcamalarındaki artışlar, toplam talebin enflasyonun gerilemesine yönelik verdiği desteği kısıtlayabilecek niteliktedir. Böylece, toplam talep gelişmelerinin enflasyon üzerindeki olumlu etkilerinin beklenenden daha düşük olma olasılığı mevcuttur. Bununla birlikte, hizmet fiyatlarındaki katılığın devamı, geçmişe yönelik fiyatlama davranışının devamına yol açmaktadır. Örneğin, kira kalemindeki artışlar son üç yıldır yüzde 20 civarında seyretmekte ve tek başına bu kalemin yıllık enflasyona katkısı bir puana yaklaşmaktadır. Bununla birlikte, kira artışlarının geçmiş enflasyon oranlarına endekslenmesi, enflasyondaki düşüş sürecini yavaşlatabilecek bir risk unsuru olarak varlığını sürdürmektedir. Enflasyon beklentilerinin hedefe oranla yüksek olması, ücret artışları ve fiyatlama davranışları yoluyla da enflasyon görünümünü olumsuz etkilemektedir. 2007 yılının ikinci yarısında belirsizlik algılamalarının ortadan kalkması ve uzun vadeli faizlerin düşmeye devam etmesi halinde talep koşullarının enflasyondaki düşüş sürecine verdiği katkı azalabilecektir. Küresel piyasalarda yaşanması muhtemel oynaklıklarla birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu risklerin devamlılığı, MB'nin sıkı para politikasına devam etmesini zorunlu kılmaktadır.

Piyasa riskleri azalmaktadır.

Enflasyonla ilgili riskleri göz ardı etmemekle birlikte, mevcut parasal koşulların devamı orta ve uzun vadede enflasyonun kademeli olarak gerilemesine zemin sağlayabilecektir. Reel faizlerin sabit kalacağı ve risk priminin yükselmeyeceği varsayımı altına kısa vadeli faizlerin, orta ve uzun vadede mevcut seviyenin üzerine çıkma olasılığı giderek azalmaktadır. Gerek reel faizlerin yüksekliği gerekse faiz riskinin giderek azalmasıyla beraber, yabancı

yatırımcıların TL cinsi sabit getirili kıymetlere yönelik talepleri devam edecektir. Bununla birlikte, doğrudan yabancı yatırımların ve özel kesimin dış borçlanması devam etmekte ve cari dengenin üzerinde bir finansman sağlanmaktadır. Yurtiçi yerleşik kesimlerin YP cinsinden mevduat artışı ise yavaşlamaktadır. Özellikle Temmuz 2006 başlamak üzere yabancı para cinsinde mevduatlara yönelen yerli yatırımcıların, 2007 Şubat ayından başlamak üzere TL mevduata kaydıkları görülmektedir. Yüksek sermaye girişi ve yerli yatırımcıların YP portföylerini TL'ye geçirmeye başlamasıyla beraber nominal kur üzerindeki baskı artmakta ve kur riski azalmaktadır. Kur ve faiz riskinin beraberce azalması, ekonomik aktörlerin karşılaşabileceği risklerin, Merkez Bankası üzerinde toplanmasına yol açabilecektir.

IV. Kamu Maliyesi

2007 yılının ilk yarısında bütçe açığındaki genişleme devam etmiştir.

2007 yılının ilk yarısında merkezi bütçe harcamaları 100,7 milyar YTL, merkezi bütçe gelirleri ise 94,8 milyar YTL olarak gerçekleşmiş ve yaklaşık 6 milyar YTL'lik bir bütçe açığı oluşmuştur. Böylece, harcama tarafında ödeneklerin %49,1'i kullanılmış, gelir tarafında ise hedefin %50,4'ü tahsil edilmiştir. Bütçe açığının milli gelire oranının sene sonunda, bir önceki yılki seviyesi olan %0,7'yi yakalaması zor gözükmemektedir. 2007 yılı başında bir kez daha %6,5 olarak belirlenen faiz dışı fazla hedefi ise yılın ilk yarısı itibarıyla tutturulamamıştır. Yaklaşık 21 milyar YTL olan merkezi bütçe faiz dışı fazlası şu an itibarıyla milli gelirin yaklaşık %3,5'ine tekabül etmektedir. Hedefin asıl baz alındığı konsolide kamu sektörü faiz dışı fazlası da 12 aylık kümülatif rakamlarla milli gelirin %4,5'ine yaklaşmıştır.

Seçim dönemi cari transfer harcamalarını hızlandırmıştır.

Yılın ilk yarısında merkezi bütçe harcamalarının 32,8 milyar YTL'sini cari transferler oluşturmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre cari transferler %32 artmıştır. Faiz dışı harcamaların %45'ine tekabül eden transfer harcamalarının en büyük kısmını 17,8 milyar YTL ile hazine yardımları oluşturmuştur. Hazine yardımları içinde en büyük harcama kalemi 12,8 milyar YTL ile sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferlerdir. Bu dönemde hane halkına yapılan transferlerde de önemli bir artış gözlenmiştir. Ocak-Haziran döneminde hane halkına yapılan transferler, bir önceki yılın aynı dönemine göre %87 artarak, 5,2 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Özellikle, ikinci çeyrekte artış gösteren söz konusu transferlerin neredeyse tamamını 4.8 milyar YTL ile tarımsal amaçlı transferler oluşturmuştur.

Vergi gelirlerinin artış hızında belirgin bir yavaşlama görülmektedir.

2007 yılının ilk yarısında elde edilen 94,8 milyar YTL'lik merkezi bütçe gelirin 70,6 milyar YTL'sini vergi gelirleri oluşturmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre vergi tahsilatındaki artış %7 civarındadır. Vergi gelirleri alt kalemleri itibarıyla incelendiğinde doğrudan vergi gelirlerinde %7 oranında sınırlı bir artış olduğu, dolaylı vergi gelirlerinin ise neredeyse aynı kaldığı görülmektedir. Doğrudan vergi gelirleri içinde yer alan kurumlar vergisi tahsilatında geçen senenin aynı dönemine göre %5'lik bir gerileme söz konusudur. Bu gelişmede kurumlar vergisi oranının %20'ye çekilmiş olmasının etkisi olduğu düşünülmektedir. Dolaylı vergi gelirlerini oluşturan KDV ve özel tüketim vergisi gelirlerinde de, iç talepte gözlenen durgunluğa bağlı olarak gerileme olmuştur. KDV gelirleri %1 azalırken, motorlu taşıt araçları üzerinden alınan özel tüketim vergisi %18 oranında gerilemiştir. Aynı dönemde, Türk Telekom özelleştirmesi dolayısıyla tahsil edilen 5,8 milyar YTL'lik

ödemeyle sermaye gelirlerinde önemli bir artış gerçekleşmiştir.

Kamunun toplam brüt borç stokunda artış görülmektedir.

2007 yılının ilk çeyreği itibariyle kamunun toplam brüt borç stoku, 2006 yılı sonuna göre yaklaşık 12 milyar YTL artarak 376,2 milyar YTL'ye ulaşmıştır. Böylece toplam brüt borç stokunun milli gelire oranı yaklaşık %63 olmuştur. Brüt borç stokunun %74'ünü (279 milyar YTL) iç borç stoku oluştururken, kalan %26'sını ise (98 milyar YTL) dış borç stoku oluşturmuştur.

Merkezi yönetim borç stokunda döviz cinsinden ve değişken faizli borçların azaltılmasına devam edilmektedir.

Toplam kamu borcunun neredeyse tamamını oluşturan merkezi yönetim borç stoku, 2006 yılı sonuna göre yaklaşık 3,6 milyar YTL azalarak, 363 milyar YTL'ye gerilemiştir. Faiz yapısı bakımından borcun %54'ünü (185 milyar YTL) sabit faizli kalan %46'sını (157 milyar YTL) ise değişken faizli varlıklar oluşturmaktadır. Döviz yapısı bakımından ise borcun %65'i (222 milyar YTL) TL, %35'i (119 milyar YTL) döviz cinsindedir. Borç stokunda son yıllarda döviz cinsinden ve değişken faizli borcun payının azaltılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda değişken faizli borç stoku geçen senenin aynı dönemine göre 9,3 milyar gerilemiştir. Döviz cinsli borç stokunun ise bir yıl içinde 23,1 milyar YTL'lik kısmı geri ödenmiştir.

Hazine iç borç stoğunun ortalama vadesi uzamakta, ortalama faizi ise azalmaktadır.

2006 yılının Mayıs ve Haziran aylarında yaşanan uluslararası finansal dalgalanmanın Hazine iç borç stoğu üzerindeki etkisi ortadan kalkmaya başlamıştır. Geride bıraktığımız yıl Mayıs ayında ağırlıklı ortalaması %15 olan faiz oranı, Temmuz ayında %22,6'ya yükselmiş, bu durum Hazine iç borç stoğu

maliyetini önemli ölçüde artırmıştır. 2007 yılının Haziran ayı itibariyle borç stoğunun ağırlıklı ortalama faizi %18,9 seviyesine gerilemiş durumdadır. İç borç stoğunun ortalama vadesinde de aynı şekilde bir iyileşme göze çarpmaktadır. 2006 yılının Mayıs ayında 876 gün iken Temmuz ayında 429 güne gerileyen ağırlıklı ortalama vade 2007 yılı Haziran ayı itibariyle yeniden 870 güne çıkmıştır.

V. Ödemeler Dengesi

Dış ticaret açığındaki genişleme durmuştur.

Mayıs ayı itibariyle 12 aylık toplam nominal ihracat %23,2 artışla 94 milyar dolara, ithalat ise %17,4 artışla 147 milyar dolara yükselmiştir. Böylece, Mayıs ayı itibariyle 12 aylık toplam dış ticaret açığı 53 milyar dolar olmuştur. 2006 Kasım ayından itibaren dış ticaret açığındaki genişlemenin durduğu gözlenmektedir. Dış ticaret dengesinde yaşanan iyileşme ihracatın ithalatı karşılama oranına da yansımıştır. 2006 Ekim ayı itibariyle %60,4'e gerileyen ihracatın ithalatı karşılama oranı yükselerek Mayıs ayı itibariyle %63,7'ye ulaşmıştır. 2006 yılının ikinci yarısından başlamak üzere ihraç edilen ürün miktarı, ithal edilen miktarın üzerinde artmaya devam etmektedir. İç talepteki yavaşlamanın ithalatın miktar olarak artış hızını yavaşlattığı görülmektedir.

Tüketim ve yatırım malı ithalat artışındaki yavaşlama devam etmektedir.

Tüketim malı ithalatındaki yavaşlama eğilimi, 2007'nin ilk beş ayında da devam etmiştir. Tüketim mallarının toplam ithalat içindeki payı, son bir yılda %12,5'ten %10,8'e gerilemiştir. İthal edilen otomotiv miktarının gerilemesi ve dayanıklı tüketim malı ithalatının yavaşlaması toplam tüketim ithalatını yavaşlatmaktadır. Mayıs ayı itibariyle 12 aylık tüketim malı ithalat artışı %1,4'e gerilemiştir. Benzer bir şekilde yatırım malı olarak değerlendirilen taşımacılık araçları

ithalatının gerilemesi toplam sermaye malı ithalat artışını yavaşlatmaktadır. 2006'nın ikinci yarısında nominal sermaye malı ithalat artışı %4,6'ya düşerken, yılın ilk beş ayındaki artış ise %3,2 olarak gerçekleşmiştir. Ancak, iç talepteki yavaşlamaya rağmen, ara malı ithalatının yüksek oranlı artışını sürdürdüğü ve toplam ithalat artışının belirleyicisi olduğu görülmektedir. İmalat sanayii ihracatının artmasına bağlı olarak, güçlü seyreden sanayi üretimiyle birlikte ara malı ithalatı da istikrarlı bir şekilde artmaya devam etmektedir. Mayıs ayı itibariyle yıllık ara malı ithalat artışı %23 olarak gerçekleşirken, toplam ithalat içindeki payı ise %73'e yükselmiştir.

Sermaye yoğun sektörlerdeki ihracat artışı devam etmektedir.

İhracat performansında 2006'nın ikinci yarısından itibaren gözlenen iyileşme, başta taşıt araçları olmak üzere elektrikli makine ve cihazlar, makine ve teçhizat ile ana metal sanayii gibi sermaye yoğun sektörlerde devam etmektedir. Son bir yıllık dönemde, dört sektörün toplam imalat sanayi ihracatı içindeki payı 5 puan artarak %40'a ulaşmıştır. 2007 yılı Mayıs ayı itibariyle, taşıt araçları sektöründe yapılan yıllık ihracat 14 milyar doları aşmış durumdadır. Yılın ilk beş ayında taşıt araçları ihracatı dolar bazında %37 oranında artarken, ana metal ihracatı %48, makine-teçhizat ihracatı %42, elektrikli makine ihracatı ise %56 artmıştır. Aynı dönemde tekstil ve giyim sektörü ihracat artışı toplam ihracattaki hızlanmanın gerisinde kalmıştır.

Hizmet gelirlerinin artmasıyla birlikte, cari açık gerilemektedir.

Yılın ilk beş ayında hizmet sektörlerinden elde edilen gelir, turizm gelirlerindeki artışın etkisiyle %10 artmıştır. Dış ticaret açığındaki genişlemenin durması ve hizmet sektörlerinden elde edilen gelirin artması, cari dengeyi olumlu etkileyerek açığın gerilemesini sağlamaktadır. 2006 yılı Kasım ayı

itibariyle 33,6 milyar dolarla en yüksek seviyesine çıkan yıllık cari açık, son 6 ayda yavaşlama eğilimine girmiştir. 2007 Mayıs ayı itibariyle yıllık açık 31 milyar dolara gerilemiş durumdadır.

Cari açığın finansmanı büyük ölçüde doğrudan yatırımlar ve dış borçlanmayla sağlanmıştır.

Yılın ilk beş ayında 15,8 milyar dolar açık veren cari işlemler dengesi, 28,4 milyar dolarlık sermaye girişi ile finanse edilmiş ve rezervler; 7,5 milyar doları bankaların döviz varlıklarında olmak üzere 12,6 milyar dolar artmıştır. 28,4 milyar dolarlık toplam sermaye girişinin 11 milyar dolarlık kısmı doğrudan yatırımlardaki artışla sağlanmıştır. Aynı dönemde özel sektörün borçlarında net 11,5 milyar dolar artış görülmektedir. Bu borcun 3 milyar dolara yakın kısmı bankacılık sektörü tarafından yapılmıştır. Bankacılık sektörü dışındaki reel kesimin bu dönemde üstlendiği net 12,1 milyar dolarlık borcun neredeyse tamamı uzun vadeli. 2007 yılı Ocak ayında, uluslararası piyasalarda Çin hükümetinin yabancı sermayeyi kısıtlayıcı bir politika izleyeceği beklentisine bağlı olarak yaşanan finansal dalgalanma doğrultusunda azalan portföy yatırımları, takip eden aylarda tekrar artışa geçmiştir. Portföy girişlerinde önemli bir canlanma görülse dahi, cari açığın finansmanı giderek daha uzun vadeli ve spekülatif olmayan kalemlerle sağlanmaktadır.

Özel kesimin borçlanması, dış borç stokunun belirleyicisidir.

2007 yılı ilk çeyreğinde, toplam dış borç stoku bir önceki yılın aynı dönemine göre 6 milyar dolar artarak 213 milyar dolara ulaşmış ve gayri safi yurt içi hasılanın %51,8'ine yükselmiştir. Aynı dönemde, borç stoku 4,5 milyar dolar yükselen özel kesimin, giderek daha uzun vadeli borçlanabildiği görülmektedir. Yılın ilk döneminde, 9,5 milyar dolar uzun vadeli borçlanan özel kesim, 5 milyar dolar kısa vadeli borç ödemesi

yapmıştır. 2007 yılı ilk çeyreği sonunda 126 milyar dolara ulaşan özel kesim dış borç stokunun %73'ü orta ve uzun vadeli borçlardan oluşmaktadır. Böylece özel kesimin kısa vadeli dış borcunun merkez bankası brüt rezervlerine oranı düşüş göstermiştir. 2004 yılında %79,4 olan bu oran, 2007'nin ilk döneminde %54,6'ya gerilemiştir.

VI. Tahmin ve Beklentiler

2007 yılında milli gelirin reel olarak %5,5 büyümesi beklenmektedir.

2007 yılının ilk çeyreğinde büyüme GSMH oranı %6,7 büyüyerek beklentilerin üzerinde gerçekleşmiştir. Ancak harcama yolu ile büyümenin alt rakamları incelendiğinde yılın ilk çeyreğinde yatırım ve tüketim harcamalarında 2006 yılının ikinci yarısından itibaren gözlenen yavaşlamanın devam ettiği görülmektedir. Diğer yandan ihracat artışındaki hızlanma yurtiçi talepte izlenen zayıflığı berteraf edici boyutta olmuştur. Ancak, 2007 yılı sonuna doğru yurtiçi talebin, eskisi kadar kuvvetli olmasa da, yeniden canlanması, ihracat artış hızının ise yavaşlamaya başlaması mümkündür. Bunun en önemli nedenlerinden biri TL'nin 2007 yılı başından beri, seçim dönemine rağmen, reel olarak değerlendirilmeye devam etmesidir. Bu duruma ek olarak Cumhurbaşkanlığı seçimi dahil yılın geri kalanında olumsuz bir şok yaşanmaması, 2007 yılının son çeyreğinde TCMB'nin politika faiz oranında indirim gitme ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Faiz oranının aşağı çekilmesi ve reel kurda çok keskin bir yükseliş yaşanmaması halinde, yılın son çeyreğinde yurtiçi talep koşullarında bir iyileşme başlaması beklenebilir. Diğer yandan, reel kurun değer kazanmasının ihracat artış hızını olumsuz etkilemesi beklenmektedir. Döviz kurunda 2006 yılının Mayıs ve Haziran aylarında olduğu gibi beklenmedik olumsuz bir gelişmeden dolayı herhangi bir tırmanış olmaması durumunda, son çeyreğe

doğru büyümenin belirleyicisinin yeniden yurtiçi talep koşulları olması beklenebilir.

2007 yıl sonu enflasyon oranı %7,5 olarak tahmin edilmektedir.

Yıl genelinde yüksek seyredeceği tahmin edilen reel faizlerin de etkisiyle iç talepte beklenen yavaşlamanın enflasyon üzerinde herhangi bir baskı yaratmayacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte, bekleyişlerde yaşanan ciddi boyutta bozulma, hedefin epey üzerinde bir enflasyon beklentisi ve hizmet fiyatlarındaki katılığın da halen kırılmamış olması gibi nedenler, 2007 yılı enflasyon hedefinin tutturulmasına imkân vermeyecektir. Enerji fiyatları ve işlenmemiş gıda fiyatlarının, geçtiğimiz yıldakinin aksine olumlu seyretmesi durumunda bile, hedefin tutturulmasının fazlasıyla zorlu olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, enflasyonun yıl genelinde düşüş eğiliminde olacağı ve yıl sonunda %7,5 civarına gerileyeceği öngörülmektedir.

Dolar kurunun yıl sonuna doğru ortalama 1,4 seviyesinin altına düşmesi mümkündür.

2007 yılının ilk yarısında seçim döneminin yarattığı belirsizlik ortamına rağmen, dolar kurunda düşüş devam etmiştir. Reel olarak bakıldığında döviz kuru seviyesi 2006 yılı başına dönmüş durumdadır. Merkez Bankası'nın sene sonunda faiz indirimine gitmesi durumunda bile, uluslararası likidite koşullarında bir bozulma olmaması varsayımı altında, yurtdışından sermaye girişlerinde ciddi bir yavaşlama olması beklenmemektedir. Ancak, Kuzey Irak ve İran gibi komşu ülkelerimizin de içinde bulunduğu konjunktürde yaşanabilecek olumsuz siyasi bir gelişme yada uluslararası piyasalarda son dönemde artan dalgalanmaların gelişmekte olan ülkelere sermaye çıkışına neden olması önümüzdeki dönemde kur seviyesinde dalgalanmalara yol açabilecektir.

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2006-2007)													
ÜRETİM VE FİYATLAR													
	2006						2007						
	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (TUIK, 1997=100)													
Yıllık % Artış	8.1	10.1	8.7	4.5	4.1	3.2	11.6	3.0	14.9	7.3	3.2	2.0	5.2
Aylık % Artış	4.9	2.2	-3.3	-2.5	6.5	-7.5	6.3	-1.9	-9.8	0.2	13.9	-4.6	8.2
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	-0.3	1.9	-2.3	0.5	0.3	-1.5	9.5	-6.6	0.1	3.8	-1.6	-1.3	2.8
KAPASİTE KULLANIM ORANI (TUIK, %)	82.6	83.1	81.8	79.4	82.7	82.4	82.8	81.7	78.3	80.1	82.0	81.7	83.4
ÜCRETLER (TUIK, Dönemsel, 1997=100, İm. San.)													
Saat Başına Reel Ücret Endeksi (yıllık % artış)	..	0.5	0.0	2.1
Kişi Başına Reel Kazanç Endeksi (yıllık % artış)	..	0.4	0.0	2.8
ÜRETİCİ FİYATLARI (TUIK, 2003=100)													
Yıllık % Artış	7.7	12.5	14.3	12.3	11.2	10.9	11.7	11.6	9.4	10.1	10.9	9.7	7.1
Aylık % Artış	2.8	4.0	0.9	-0.7	-0.2	0.5	-0.3	-0.1	-0.1	0.9	1.0	0.8	0.4
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	2.0	3.2	1.6	-0.4	0.3	0.0	0.2	0.9	0.0	0.9	0.9	-0.2	-0.3
TÜKETİCİ FİYATLARI (TUIK, 2003=100)													
Yıllık % Artış	9.9	10.1	11.7	10.3	10.5	10.0	9.9	9.7	9.9	10.2	10.9	10.7	9.2
Aylık % Artış	1.9	0.3	0.8	-0.4	1.3	1.3	1.3	0.2	1.0	0.4	0.9	1.2	0.5
Aylık % Artış (mevsimsellikten arınmış)	1.7	1.0	1.4	-0.1	0.8	0.4	0.7	0.5	1.0	0.9	0.9	1.0	0.3
DÖVİZ KURU (TCMB alış kuru)													
YTL/US\$ (aylık ortalama)	1.425	1.593	1.547	1.461	1.474	1.474	1.451	1.424	1.420	1.390	1.401	1.354	1.330
Yıllık % Artış	4.5	17.7	16.1	9.2	10.5	9.1	7.1	5.9	7.0	5.4	5.3	1.9	-6.7
Aylık % Artış	7.2	11.8	-2.9	-5.6	0.9	0.0	-1.6	-1.8	-0.3	-2.1	0.8	-3.4	-1.8
YTL/€ (aylık ortalama)	1.820	2.017	1.962	1.872	1.878	1.861	1.869	1.882	1.843	1.817	1.855	1.828	1.798
Yıllık % Artış	5.1	22.5	22.3	13.7	14.8	14.6	17.3	17.9	14.6	15.3	16.0	12.2	-1.2
Aylık % Artış	11.6	10.9	-2.7	-4.6	0.3	-0.9	0.5	0.7	-2.1	-1.4	2.1	-1.5	-1.7
FİYAT HADLERİ (TUIK, 2003=100)													
Dış Ticaret Hadleri (İhracat/İthalat)	95.5	96.2	94.5	92.7	92.2	92.1	93.9	94.0	97.7	97.9	97.3	97.2	97.5
İç Ticaret Hadleri (Taram/İmalat)	106.7	101.0	97.5	97.0	98.0	97.7	97.9	96.8	99.1	100.4	99.6	99.3	102.1
İÇ BORÇLANMA YAPISI (satış miktarı ağırlıklı)													
Yıllık Bileşik Faiz (%)	15.0	17.7	22.6	21.1	21.5	22.1	21.5	21.0	20.3	18.9	20.1	18.9	18.3
Ortalama Vade (gün)	876	535	429	442	603	922	942	371	609	649	1084	710	1666

(-) Yayımlanmamış veri

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2006-2007)
SEKTÖREL ÜRETİM

	2006												2007				
	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs				
SANAYİ ÜRETİMİ (yıllık % değişim)	% Pay																
Toplam Sanayi	8.1	10.1	8.7	4.5	4.1	3.2	11.6	3.0	14.9	7.3	3.2	2.0	5.2				
Madencilik	4.9	11.0	13.6	6.8	6.6	-13.3	-1.0	1.6	16.5	4.3							
İmalat	86.9	8.1	9.6	3.7	3.4	3.9	12.0	2.2	15.1	7.5	2.7	0.4	4.3				
Elektrik, Gaz ve Su	8.2	13.8	8.8	10.8	9.6	4.4	12.8	9.2	12.1	6.8	7.9	11.6	8.5				
İMALAT SANAYİİ (yıllık % değişim)	% Pay																
Grıda ürün. ve içecek imalatı	10.6	10.9	4.0	12.8	7.1	1.1	5.7	-2.6	5.3	3.4	8.9	3.2	3.1				
Tütün ürünleri imalatı	1.4	33.5	25.1	65.7	-10.4	10.9	63.4	46.4	35.0	7.3	4.1	-12.3	-16.0				
Tekstil ürünleri imalatı	10.9	-2.1	3.0	5.3	-1.7	3.1	10.1	-5.4	12.7	4.2	4.4	7.8	8.6				
Giyim eşyası imalatı	5.4	12.6	3.4	-2.6	-10.8	-6.4	1.7	-11.7	0.4	-7.3	-10.6	5.6	0.6				
Derinin işl., bavul çanta vb.	1.0	24.0	20.0	34.2	18.2	1.4	-4.4	-4.1	3.0	12.0	-4.1	15.4	-5.9				
Ağaç ve mantar ür.imal.(Mob.haric)	0.6	9.2	0.4	-8.9	-9.2	8.0	19.1	14.1	43.7	23.9	12.9	20.4	21.1				
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	1.6	3.2	13.2	8.1	-3.6	-8.3	12.2	-10.5	17.1	1.0	1.5	4.0	9.8				
Basım ve yayım imalatı	1.7	8.2	7.2	9.8	1.0	10.0	-2.5	-0.1	3.2	0.1	-2.2	-3.7	-0.2				
Kök köm., rafine edilmiş petrol ür.im.	14.5	1.9	4.2	4.1	3.8	6.8	6.9	14.4	10.1	37.8	-0.2	-14.9	7.1				
Kimyasal madde ürünleri imalatı	10.3	7.3	14.2	-2.7	-0.2	3.6	-4.1	0.7	17.8	0.9	3.4	-3.5	5.1				
Plastik-kaçuk ürünleri imalatı	3.4	-19.5	-13.8	-8.3	-22.2	-22.8	-2.2	-7.9	17.3	20.4	7.5	8.5	19.7				
Metalik olmayan diğer nün.mad.imal.	6.9	6.2	5.6	2.6	7.4	-3.5	12.0	3.9	9.5	4.4	-0.6	-3.8	-0.1				
Ana metal sanayi	8.9	14.7	15.5	13.0	12.5	19.7	17.1	10.4	27.1	14.9	9.9	12.2	7.8				
Metal eşya sanayi, mak.teçh. Hariç	3.4	-2.1	4.6	32.7	11.3	19.3	40.2	63.7	47.4	15.8	8.4	13.0	17.4				
B.y.s. Makina ve teçhizat imalatı	5.8	32.8	28.0	15.5	21.1	18.8	20.4	36.7	44.2	23.1	10.5	-1.0	8.4				
Büro, muhasebe bilgi işlem mak. İm.	0.1	258.4	216.2	152.2	40.8	257.9	165.8	4.9	-8.6	-30.2	-88.6	-66.8	-53.9				
B.y.s. Elektrikli makina cihaz.imalatı	3.2	21.2	28.2	83.5	73.7	45.6	27.6	30.0	1.7	56.7	25.4	38.7	32.0				
Radio,TV haberleşme cihazları imal.	1.5	-16.9	-11.6	-41.1	-25.7	-15.8	-2.6	-28.5	-34.5	-32.4	-32.2	-33.4	-33.5				
Tıbbi,hassas ve optik aletl., saat ima.	0.3	21.6	-2.3	-21.3	-21.2	-19.8	22.8	-2.2	22.0	-1.1	-26.9	-19.5	-28.8				
Taşıtl araçları ve karoseri imalatı	6.3	9.9	15.2	27.5	9.1	0.1	26.8	6.4	19.4	0.7	0.3	5.9	4.4				
Diğer ulaşım araçları imalatı	1.1	55.3	31.2	22.0	46.7	4.0	75.0	749.0	-32.1	31.5	52.9	7.8	-9.8				
Mobilya imalatı, b.y.s. diğer imal.	1.3	64.0	58.5	-3.9	-7.0	-14.0	-11.2	-29.3	-10.9	-29.1	-27.6	-25.3	-36.5				
SEÇİLMİŞ SANAYİ MADDELERİ																	
Buzdolabı (bin adet)	489	593	616	577	516	528	562	462	277	343	567	543	643				
Çamaşır Makinesi (bin adet)	90	448	443	479	550	523	564	469	332	376	503	150	747				
Bulaşık Makinesi (bin adet)	389	103	47	110	106	120	146	129	68	74	139	442	153				
Fırın (bin adet)	654	519	639	675	637	492	521	478	498	561	612	580.0	621				
Televizyon (bin adet)	1,836	1,133	926	1,288	1,790	1,801	1,889	1,405	1,604	1,665	1,237	1,082	867				
Otomobil (bin adet)	71	76	72	26	72	62	73	65	42	55	72	70	808				
Minibüs-Midibüs (bin adet)	4.0	4.8	3.6	3.3	4.3	3.7	4.4	4.4	3.2	3.9	3.2	2.5	3.0				
Otobüs (bin adet)	0.6	0.6	0.3	0.4	5.0	0.4	0.5	0.4	0.3	0.5	0.5	0.5	0.5				
Kamyon ve Kamyonet (bin adet)	16.9	16.8	15.6	10.1	15.2	13.6	15.9	14.7	11.5	15.4	16.2	15	16				
Elektrik (megawatt-saat)	14.5	14.3	15.4	16.2	14.3	13.6	15.0	16.0	14.2	13.7	15.6	15	15				

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

	ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2006-2007)												
	2006						2007						
	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
HİSSE SENETLERİ PİYASASI													
Ulusal 100 Endeks (1986=1)	34,768	35,298	36,941	37,477	38,487	38,929	39,011	39,741	42,870	41,850	46,018	45,578	45,667
Ulusal 100 Endeks (Aylık % Artış)	-15.1	1.52	4.66	1.45	2.70	1.15	0.21	1.87	7.87	-2.38	9.96	-0.96	0.20
İşlem Hacmi (Milyon Ytl)	31,259	21,627	21,505	23,391	23,711	23,275	21,195	27,837	30,812	28,882	31,382	31,435	22,014
İMKB Piyasa Değeri (Milyon Ytl)	64,827	66,353	68,427	68,416	74,733	72,131	75,569	78,713	80,125	85,001	85,382	93,343	92,699
Yerli Yatırımcı Payı (%)	34.8	34.4	34.3	33.7	33.1	33.6	34.7	31.4	31.3	30.6	29.2	29.1	29.5
Yabancı Yatırımcı Payı (%)	65.2	65.7	65.7	66.3	66.9	66.4	65.3	68.6	68.7	69.4	70.8	70.9	70.5
VADELİ İŞLEMLER PİYASASI													
YTL/\$ Kontratları													
Şubat 2007	-	-	-	1.598	1.527	1.507	1.449	1.435	1.420	-	-	-	-
Nisan 2007	-	-	-	-	-	1.540	1.485	1.468	1.448	1.401	1.368	-	-
Haziran 2007	-	-	-	-	-	-	-	1.501	1.480	1.432	1.396	1.335	1.311
Ağustos 2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.466	1.424	1.364	1.338
Ekim 2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.395	1.366
Aralık 2007	-	-	-	-	-	-	-	1.609	1.567	1.532	1.493	1.422	1.397
YTL/€ Kontratları													
Şubat 2007	-	-	-	2.055	1.975	2.005	1.923	1.866	1.874	-	-	-	-
Nisan 2007	-	-	-	-	-	2.053	1.974	1.921	1.912	1.873	1.861	-	-
Haziran 2007	-	-	-	-	-	-	-	1.975	1.973	1.929	1.919	1.803	1.767
Ağustos 2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.961	1.923	1.850	1.815
Ekim 2007	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.890	1.850
Aralık 2007	-	-	-	-	-	-	-	2.090	2.078	2.061	2.050	1.923	1.903
TAHVİL ve BONO PİYASASI													
Hazine Bonosu/Devlet Tahvil Getirileri*													
1-30 Gün Vadeli	15.0	16.9	17.3	16.6	16.5	16.7	17.4	17.4	17.2	17.3	16.2	16.1	16.8
31-60 Gün Vadeli	15.1	16.9	16.8	16.1	16.0	17.4	17.1	17.3	17.5	16.6	16.1	16.0	16.4
61-90 Gün Vadeli	15.3	17.6	16.7	16.9	17.5	16.8	17.7	18.0	17.3	16.4	16.5	17.0	15.6
91-180 Gün Vadeli	16.2	18.8	18.4	18.5	17.5	17.9	18.0	17.7	17.9	17.6	17.7	16.7	16.5
181-270 Gün Vadeli	20.0	20.0	18.9	19.7	18.4	18.1	18.4	18.9	18.5	18.6	18.3	17.6	17.0
271-365 Gün Vadeli	19.3	20.3	19.8	19.3	20.3	19.9	20.4	19.8	19.1	19.2	18.7	18.5	18.3
366 ve Üstü	20.3	21.5	21.0	22.2	23.4	22.8	22.8	22.2	20.8	21.2	20.2	20.0	19.3

*Yıllık Basit Faizle Ağırlıklı Ortalamalar

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2006-2007)
ÖDEMELER DENGESİ

	2006												2007				
	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	2007 Ortalama			
CARI İŞLEMLER DENGESİ (aylık, milyon \$)	-4,088	-2,791	-1,767	-1,576	-1,549	-2,236	-3,049	-2,205	-2,928	-3,228	-3,026	-3,147	-3,504	-3,147			
Dış Ticaret Dengesi *	-4606	-3596	-3,559	-4,154	-3,307	-3,166	-2,862	-2,291	-3,022	-2,702	-3,048	-3,432	-4,248	-3,432			
İthalat (CIF)	12685	12388	11,701	12,259	12,138	11,189	12,897	12,190	10,468	11,343	13,065	12,839	14,840	12,839			
İhracat (FOB), Bavul ticareti hariç	7042	7815	7,067	6,808	7,606	6,886	8,641	8,603	6,556	7,636	8,916	8,275	9,100	8,275			
Hizmetler Dengesi	1016	1238	2,068	2,928	2,294	1,173	476	469	428	227	543	802	1,073	802			
Yatırım Geliri Dengesi	-653	-546	-404	-603	-687	-394	-838	-557	-436	-847	-630	-584	-437	-584			
Cari Transferler	155	113	128	253	151	151	175	174	102	94	109	67	108	67			
ÖDEMELER DENGESİ (12 Aylık Küm., milyon \$)	-28,546	-29,235	-30,029	-30,529	-31,764	-33,175	-33,618	-31,896	-32,570	-32,519	-32,369	-31,590	-31,006	-31,590			
Cari İşlemler Dengesi	-39,111	-39,653	-40,110	-40,424	-41,053	-41,816	-41,792	-40,396	-40,999	-40,741	-40,474	-39,745	-39,387	-39,745			
Dış Ticaret Dengesi *	125,445	127,886	129,991	131,978	133,750	134,849	138,073	138,580	140,903	142,450	143,910	145,162	147,317	145,162			
İthalat (CIF)	76,230	78,006	79,310	80,565	81,357	81,471	84,169	85,526	86,949	88,527	90,032	91,851	93,909	91,851			
İhracat (FOB), Bavul ticareti hariç	14,851	14,795	14,518	14,235	13,923	13,316	13,095	13,435	13,430	13,414	13,466	13,662	13,719	13,662			
Hizmetler Dengesi	-5,756	-5,869	-5,890	-5,895	-6,208	-6,263	-6,588	-6,622	-6,671	-6,866	-7,037	-7,179	-6,963	-7,179			
Yatırım Geliri Dengesi	1,470	1,492	1,453	1,555	1,574	1,588	1,667	1,687	1,670	1,674	1,676	1,672	1,625	1,672			
Cari Transferler	27,051	29,461	29,683	33,096	33,583	36,188	36,654	34,996	34,372	32,408	33,965	32,787	31,945	32,787			
Sermaye Hareketleri	16,574	16,988	16,110	18,888	18,397	20,964	19,775	19,172	23,705	24,964	25,776	26,016	20,191	26,016			
Doğrudan Yatırımlar	8,674	5,629	6,320	8,555	7,645	11,913	10,535	7,360	8,520	10,589	8,389	11,500	14,615	11,500			
Portföy Yatırımları	24,060	22,162	19,305	20,328	21,754	13,484	12,286	14,578	8,896	1,157	5,220	-571	2,178	-571			
Diğer Yatırımlar	-930	-967	-1,014	-1,096	-1,146	-1,169	-1,236	-1,268	-1,288	-1,319	-1,334	-1,329	-1,307	-1,329			
Metkez Bankası	-1,901	-1,538	-1,510	-942	-928	-864	-743	-712	-338	-403	-363	-407	-419	-407			
Genel Hükümet	11,602	9,238	6,956	5,425	6,017	-2,350	-1,942	703	-584	-5,593	-6,728	-12,702	-14,406	-12,702			
Bankalar	21,928	21,891	21,278	21,559	21,936	22,248	20,571	20,366	15,876	13,505	18,650	19,305	21,481	19,305			
Diğer Sektörler	-6,639	-6,462	-6,405	-4,618	-4,125	-4,381	-4,364	-4,511	-4,770	-5,033	-5,005	-5,438	-3,171	-5,438			
IMF Kredileri (net)	-22,257	-15,318	-12,052	-14,675	-14,213	-10,173	-5,942	-6,114	-6,749	-4,302	-5,420	-4,158	-5,039	-4,158			
Rezerv Vahhklar**	1,495	-226	346	-2,567	-1,819	-3,013	-3,036	-3,100	-1,802	111	-1,596	-1,197	-939	-1,197			
Net Hata ve Noksan																	
DIŞ TİCARET (yıllık % değişim)	29.3	24.5	21.9	19.3	17.1	10.9	33.3	4.3	28.5	15.8	12.6	10.8	17.0	17.0			
İthalat (CIF)	17.8	29.4	22.6	22.6	11.6	1.7	45.4	18.7	27.7	26.0	20.3	28.2	29.2	29.2			
İhracat (FOB)	9.7	10.8	13.3	14.7	10.5	9.9	11.1	14.0	7.1	8.4	9.4	8.3	6.6	8.3			
İthalat	4.4	5.0	6.1	6.2	2.3	3.8	6.1	10.1	7.2	9.0	9.0	9.5	8.8	9.5			
İhracat	15.8	11.8	6.3	1.7	6.0	2.1	19.0	-9.4	10.5	6.7	2.1	2.2	11.7	2.2			
Miktar Endeksi (2003=100)	12.5	23.3	15.4	15.1	8.7	-2.2	36.6	9.5	18.0	15.3	10.1	17.2	19.2	17.2			
İthalat																	
İhracat																	

(*) FOB, bavul ticareti dahil

(**) Eksi işaretli artış göstermektedir.

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2006-2007)
GENEL BÜTÇE

	2006												2007				
	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs				
12 AYLIK KÜMÜLATİF (milyon YTL)																	
Gelirler	161,574	165,054	168,676	170,178	171,139	171,232	172,024	167,373	166,216	166,560	175,018	176,982	178,384				
Vergi Gelirleri	128,838	131,194	133,684	133,620	134,711	135,770	137,374	137,474	138,417	138,778	140,165	140,432	141,847				
Diğer Gelirler	32,736	33,859	34,993	36,558	36,428	35,463	34,650	29,899	27,799	27,782	34,853	36,550	36,537				
Harcamalar	166,028	167,409	170,169	171,846	173,985	175,475	176,458	172,880	179,647	179,422	182,294	183,538	187,699				
Cari	50,804	51,672	52,810	53,371	53,687	54,416	54,884	55,429	56,573	57,521	58,204	59,069	59,753				
Yatırım	9,162	9,074	9,037	9,271	9,261	9,479	9,545	9,976	9,827	9,962	10,186	10,601	10,735				
Transferler	56,790	57,581	57,309	57,713	58,876	59,754	59,546	58,757	60,104	60,573	60,828	62,072	65,486				
İç Borç Faiz Ödemeleri	38,990	38,750	40,400	40,972	41,296	40,640	41,297	38,641	43,163	41,284	42,726	41,319	41,311				
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	42,525	44,309	47,185	47,154	46,037	43,985	44,701	40,438	37,274	36,047	43,354	43,043	40,233				
Bütçe Dengesi	-2,810	-843	141	-301	-2,034	-3,707	-3,614	-5,507	-13,431	-12,862	-7,276	-6,556	-9,315				
Bütçe Emanetleri ve Avanslar	218	1,224	3,387	-133	687	954	74	-911	2,675	461	-691	-1,090	-1,127				
Nakit Dengesi	-4,622	-1,890	1,436	-2,384	-2,471	-3,474	-4,320	-6,418	-10,755	-12,401	-7,953	-7,645	-10,442				
Finansman	4,622	1,890	-1,436	2,384	2,471	3,474	4,320	6,418	10,755	12,401	7,953	7,645	10,442				
Dış Borçlanma (net)	-4,283	-5,409	-6,031	-2,388	-1,046	-722	-1,465	-1,729	-2,322	513	-473	-405	1,579				
İç Borçlanma (net)	11,077	7,455	9,782	9,107	3,391	5,224	5,720	4,461	10,871	14,101	15,875	14,871	13,200				
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	-20,437	-19,252	-14,051	-9,801	-6,221	-10,302	-6,632	-8,224	-5,302	-6,576	-6,370	-3,710	-1,897				
Diğer	-310	1,705	-3,525	-3,571	125	-1,028	65	3,686	2,206	-2,212	-7,449	-6,820	-4,337				
12 AYLIK KÜMÜLATİF (milyon \$)																	
Gelirler	113,388	103,593	109,065	116,506	116,066	116,171	118,584	117,497	117,037	119,809	124,890	130,681	134,130				
Vergi Gelirleri	90,414	82,342	86,439	91,478	91,361	92,111	94,698	96,308	97,463	99,825	100,020	103,693	106,657				
Diğer Gelirler	22,973	21,251	22,626	25,028	24,705	24,059	23,886	20,989	19,574	19,984	24,871	26,988	27,473				
Harcamalar	116,513	105,071	110,031	117,648	117,997	119,049	121,641	121,363	126,494	129,060	130,082	135,522	141,134				
Cari	35,652	32,431	34,147	36,538	36,410	36,918	37,834	38,911	39,835	41,375	41,534	43,616	44,929				
Yatırım	6,429	5,695	5,843	6,347	6,281	6,431	6,580	7,003	6,920	7,166	7,269	7,827	8,072				
Transferler	39,854	36,139	37,056	39,511	39,930	40,539	41,048	41,248	42,321	43,571	43,406	45,833	49,240				
İç Borç Faiz Ödemeleri	27,362	24,321	26,123	28,050	28,007	27,572	28,468	27,126	30,393	29,696	30,488	30,509	31,062				
Faiz Dışı Bütçe Dengesi	29,843	27,809	30,510	32,282	31,222	29,841	30,815	28,388	26,246	25,929	30,937	31,783	30,252				
Bütçe Dengesi	-1,972	-529	91	-206	-1,380	-2,515	-2,492	-3,866	-9,457	-9,252	-5,192	-4,841	-7,004				
Bütçe Emanetleri ve Avanslar	153	768	2,190	-91	466	647	51	-640	1,884	332	-493	-804	-848				
Nakit Dengesi	-3,244	-1,186	929	-1,632	-1,676	-2,357	-2,978	-4,506	-7,573	-8,920	-5,675	-5,645	-7,852				
Finansman	3,244	1,186	-929	1,632	1,676	2,357	2,978	4,506	7,573	8,920	5,675	5,645	7,852				
Dış Borçlanma (net)	-3,006	-3,395	-3,900	-1,635	-709	-490	-1,010	-1,214	-1,635	369	-338	-299	1,188				
İç Borçlanma (net)	7,774	4,679	6,325	6,235	2,300	3,544	3,943	3,132	7,655	10,143	11,328	10,980	9,925				
Kısa Vadeli Borçlanma (net)	-14,342	-12,083	-9,085	-6,710	-4,219	-6,989	-4,572	-5,773	-3,733	-4,730	-4,546	-2,739	-1,426				
Diğer	-217	1,070	-2,279	-2,445	85	-697	45	2,587	1,553	-1,591	-5,315	-5,036	-3,261				
KAMU BORÇ STOKU (GSMH'ye oran, %)																	
Toplam Kamu Brüt Borç Stoku	..	70	66	63	63				
Toplam Kamu Net Borç Stoku	..	51	48	45	44				
Net Dış Borç Stoku	..	7	6	5	4				
Net İç Borç Stoku	..	44	42	40	40				

(..) Yayımlanmamış veri

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

ÖNEMLİ EKONOMİK VE MALİ GÖSTERGELER (2006-2007)
PARASAL GELİŞMELER

	2007												
	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
PARA ARZLARI (yünlük % değişim)													
Dolaşımdaki Para	5.2	11.5	11.1	16.1	6.8	2.9	10.6
Vadesiz Mevduat (YTL)	1.2	10.0	17.5	-6.0	-4.3	3.1	-3.9
Vadesiz Mevduat (YP)	25.2	20.9	24.2	30.6	27.4	-9.8	-3.3
M1	9.6	14.0	17.5	11.9	8.9	-1.6	0.7
Vadeli Mevduat (YTL)	25.2	28.3	23.7	21.9	19.4	15.9	19.6
Vadeli Mevduat (YP)	34.1	36.4	36.8	34.7	41.3	24.2	23.1
M2	23.4	27.0	25.8	22.9	22.3	13.6	15.7
Repo	58.0	-11.9	9.6	71.3	27.6	42.2	38.3
Para Piyasası Fonları	-11.1	-9.9	-11.7	-9.5	-9.2	-18.2	-4.5
M3	21.3	23.7	22.7	21.0	20.0	11.5	14.6
M2 (milyar YTL)	279.1	271.6	274.3	281.5	283.9	290.2	297.5	300.6	304.9	306.7	309.9	315.2	323.1
M2'nin Bileşimi (%)													
Dolaşımdaki Para	7.8	8.1	8.0	8.1	7.8	7.4	7.6	6.8	6.9	7.2	7.2	7.1	7.4
Vadesiz Mevduat	8.9	7.8	8.4	7.4	7.3	7.7	7.7	7.2	7.3	6.9	6.8	7.9	7.4
Vadeli Mevduat	48.7	49.9	48.9	49.5	49.2	48.9	49.1	49.9	49.4	49.9	49.8	49.6	50.3
Döviz Tevdiat Hesabı	34.6	34.3	34.6	35.1	35.7	36.0	35.6	36.1	36.4	36.1	36.2	35.5	34.9
Toplam	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
KREDİ HACMİ (yünlük % değişim)													
Mevduat Bankaları Kredileri	58.8	53.2	49.8	49.0	46.3	45.5	44.3	42.4	40.3	35.3	30.9	24.0	22.3
Kamu	51.2	46.7	46.7	45.9	45.0	46.3	49.2	47.8	48.7	47.4	42.5	35.1	33.0
Özel	56.2	58.0	40.6	38.1	27.4	25.7	23.1	21.1	18.7	13.2	9.5	3.8	2.5
Yabancı	146.7	52.7	140.1	145.1	195.6	204.8	201.0	199.9	188.4	180.6	170.9	148.3	147.3
Kalkınma ve Yatırım Bankaları Kredileri	20.7	19.1	17.4	19.6	16.8	19.3	19.4	20.6	20.4	14.5	14.3	8.4	11.5
MEVDUAT HACMİ	291.6	272.7	287.2	294.8	296.0	303.1	307.6	313.7	317.3	319.5	323.6
Bankacılık Sektörü Mevduat (milyar YTL)													
On bin YTL'ye kadar	26.0	24.7	26.1	26.4	26.2	26.2	26.9	27.4	27.1	26.8	26.9
On bin-Elli bin YTL arası	51.2	48.1	51.2	52.6	52.2	52.9	53.4	53.9	54.0	55.0	55.2
Elli Bin-İkiyüzelli Bin YTL Arası	60.8	56.8	60.3	62.2	62.4	64.5	65.3	66.6	67.0	68.5	69.4
İkiyüzelli Bin-Bir Milyon YTL Arası	39.4	36.6	38.5	39.2	38.6	40.8	41.7	42.3	42.7	43.3	44.4
Bir Milyon YTL Üzeri	114.2	106.5	111.2	114.4	116.6	118.8	120.3	123.5	126.6	126.0	127.8
Vadelerine Göre Mevduatın Dağılımı (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Vadesiz	19.3	18.2	18.2	18.2	17.6	16.9	17.7	16.1	16.8	16.0	17.4
1 Aya Kadar	28.5	28.2	28.1	28.1	29.1	29.5	28.5	30.4	30.0	31.1	31.8
1-3 Ay Arası	39.0	41.7	42.0	42.3	42.2	42.4	43.1	43.5	43.5	43.4	41.5
3-6 Ay Arası	7.1	6.3	6.2	5.9	5.8	6.1	5.9	5.8	5.5	5.1	4.9
6 Ay-1 Yıl Arası	2.7	2.5	2.5	2.4	2.2	2.1	1.9	1.7	1.8	1.9	2.0
1 Yıl ve Daha Uzun Vadeli	3.4	3.1	3.0	3.1	3.1	3.1	2.9	2.5	2.4	2.4	2.5
FAİZ ORANLARI													
İnterbank	15.1	17.3	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5	17.5
3 Aylık Mevduat Faizi	21.7	23.8	23.8	23.8	23.9	23.9	23.6	23.5	23.3	23.3	22.7	22.6	22.7
12 Aylık Mevduat Faizi	21.7	23.6	23.7	23.7	23.8	23.7	23.7	23.7	22.9	23.0	22.5	22.4	22.4
MB REZERVLERİ (milyar \$)	56.7	57.0	58.0	58.5	55.8	58.5	60.8	61.4	63.0	67.5	66.2	65.8	68.3

(..) Yıyılmamış veri

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

Harcama Gruplarına Göre		GAYRİ SAFİ YURTIÇİ HASILA (1987 fiyatlarıyla)													
		Sektörler İtibarıyla					Sektörler İtibarıyla								
		Yıllık % Artış	% Pay	Dönemler İtibarıyla Yıllık % Artış			Yıllık % Artış	% Pay	Dönemler İtibarıyla Yıllık % Artış						
		2005	2006	2006	2006-2	2006-3	2006-4	2007-1	2005	2006	2006	2006-2	2006-3	2006-4	2007-1
Özel Nihai Tüketim Harc.		8.8	5.2	64.4	11.5	2.3	0.1	1.6	5.6	2.9	11.1	-0.4	0.5	9.7	1.1
Gıda- içki		8.2	3.1	21.1	5.5	1.2	0.2	1.8	6.4	2.4	10.3	-1.4	0.2	9.6	-1.5
Dayanıklı Tüketim Malları		15.0	2.9	13.7	15.9	-8.3	-6.3	-1.0	-7.4	9.3	0.5	8.5	11.8	9.0	16.6
Yarı Dayanıklı Tüketim Malları		12.9	15.8	11.5	30.3	19.8	4.2	1.1	2.6	10.0	0.3	8.3	10.7	13.3	-3.8
Enerji-Ulaştırma-Haberleşme		-0.1	2.9	7.2	5.6	2.6	0.6	5.0	6.5	7.4	29.6	11.1	7.2	6.5	7.5
Hizmetler		7.8	5.0	6.6	6.8	3.9	4.3	5.0	12.8	4.8	1.1	9.5	9.0	-4.6	8.0
Konut Sahipliği		1.5	2.2	4.4	2.1	2.2	2.2	2.3	6.1	7.4	25.1	11.3	6.8	6.9	7.4
Devletin Nihai Tüketim Harc.		2.4	9.6	7.0	18.3	14.8	0.7	9.0	7.5	8.7	3.4	9.9	9.5	7.3	8.5
Maaş-Ücret		0.8	2.0	3.4	2.3	2.2	1.5	1.3	21.5	19.4	4.7	14.9	21.3	16.1	16.2
Mal ve Hizmet Alımı		4.3	18.0	3.6	41.6	30.7	0.2	23.1	7.4	5.9	23.8	8.0	5.0	4.0	6.3
Gayri Safi Sabit Sermaye Olş.		24.0	14.0	29.7	14.0	11.3	4.4	3.0	8.1	6.5	20.7	9.0	4.7	5.2	6.4
Kamu Sektörü		25.9	-0.2	5.0	-11.9	-4.1	1.8	9.3	3.1	2.3	3.2	1.5	6.8	-3.5	5.0
Makine Teçhizat		51.6	-17.5	1.4	-20.5	-29.8	-11.4	-8.6	8.8	3.1	13.1	5.8	2.1	1.5	7.3
Bina İnşaatı		16.1	-6.5	0.9	-5.9	15.8	-15.8	47.0	-0.2	2.2	1.5	-0.5	1.5	6.9	7.2
Bina Dışı İnşaat		16.1	14.3	2.7	-8.9	4.2	21.8	10.6	1.5	2.2	4.0	2.1	2.3	2.3	2.3
Özel Sektör		23.6	17.4	24.7	18.4	15.0	5.6	2.5	7.4	5.2	2.2	5.2	4.7	6.0	4.8
Makine Teçhizat		21.4	13.9	17.4	15.4	7.2	0.3	-2.6	7.3	6.0	88.9	8.0	4.9	5.6	6.9
Bina İnşaatı		29.9	26.4	7.3	27.9	29.8	21.6	17.9	0.8	2.0	3.4	2.3	2.2	1.5	1.3
Stok Değişimleri		-30.3	-38.9	3.0	-7.8	-468.1	181.9	4.4	-0.2	0.8	0.3	1.1	0.2	1.1	1.2
Mal ve Hizmet İhracatı		8.5	8.5	46.0	9.1	11.5	6.2	14.0	7.0	5.9	92.6	7.8	4.8	5.4	6.6
Mal ve Hizmet İthalatı		11.5	7.1	50.1	13.7	3.6	1.0	4.2	12.2	9.0	7.4	14.1	5.0	2.7	8.8
G.S.Y.İ.H		7.4	6.1	100.0	8.3	4.8	5.2	6.8	7.6	6.0	100.0	9.3	4.3	4.6	6.7

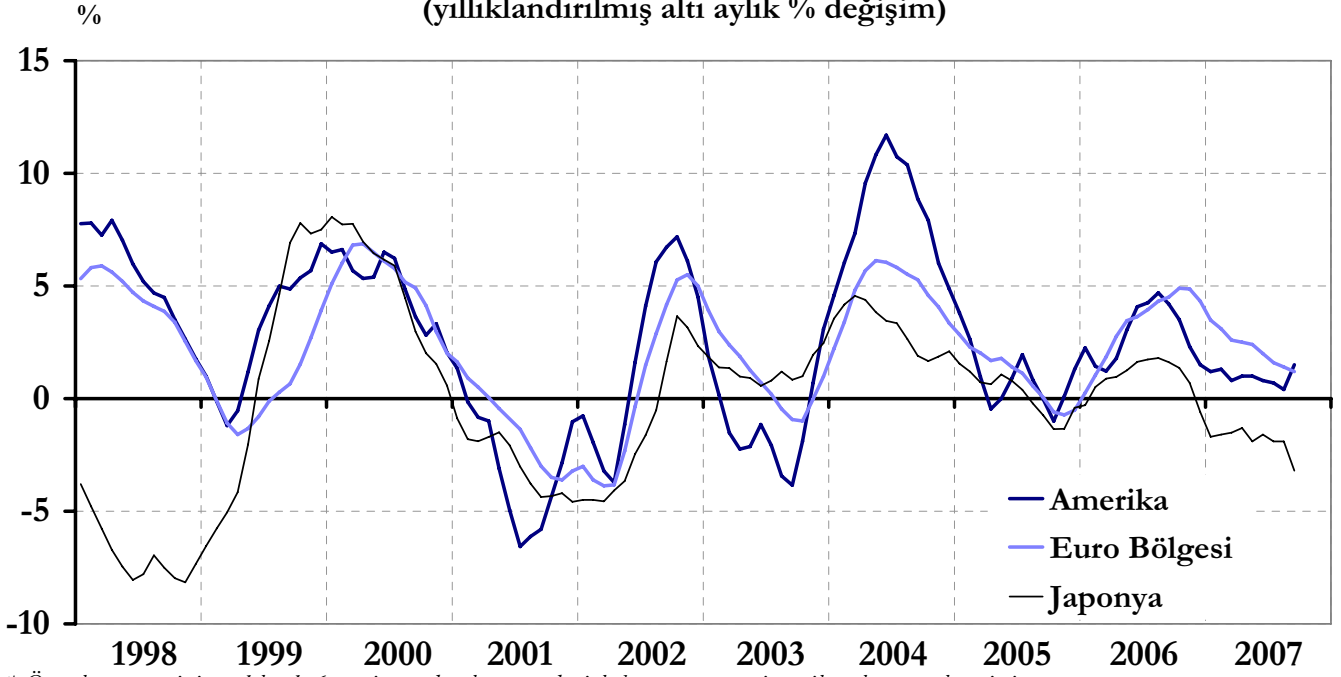
TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

		İŞGÜCÜ PİYASASI (2006-2007)												
		2006						2007						
TEMEL GÖSTERGELER		Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan
TÜRKİYE TOPLAMI														
Nüfus (15 yaş üstü, bin)		51,542	51,561	51,647	51,701	51,770	51,851	51,922	52,000	52,050	52,151	52,203	52,284	52,341
İşgücü (bin)		24,608	25,075	25,445	25,508	25,622	25,444	25,148	25,056	24,742	24,424	24,158	24,559	25,087
İstihdam (bin)		22,172	22,860	23,200	23,257	23,279	23,128	22,805	22,641	22,135	21,751	21,398	21,996	22,638
İşsizlik (bin)		2,436	2,215	2,245	2,251	2,343	2,316	2,344	2,415	2,608	2,675	2,760	2,562	2,450
İşgücüne katılma oranı (%)		47.7	48.6	49.3	49.3	49.5	49.1	48.4	48.2	47.5	46.8	46.3	47.0	47.9
İşsizlik Oranı (%)		9.9	8.8	8.8	8.8	9.1	9.1	9.3	9.6	10.5	11.0	11.4	10.4	9.8
TARIM DIŞI														
İşgücü (bin)		18,407	18,499	18,554	18,576	18,716	18,824	18,951	19,035	18,870	18,771	18,719	18,789	18,941
İstihdam (bin)		16,106	16,372	16,420	16,403	16,470	16,565	16,696	16,713	16,360	16,199	16,061	16,328	16,592
İşsizlik (bin)		2,301	2,127	2,134	2,173	2,246	2,259	2,255	2,322	2,510	2,572	2,658	2,461	2,349
İşsizlik Oranı (%)		12.5	11.5	11.5	11.7	12.0	12.0	11.9	12.2	13.3	13.7	14.2	13.1	12.4
TOPLAM İSTİHDAM (bin)														
TARIM		6,065	6,488	6,779	6,854	6,809	6,563	6,109	5,928	5,775	5,550	5,337	5,668	6,045
Ücretli ve Yevmiyeli		463	569	657	678	652	632	635	640	504	410	322	372	476
Kendi hesabına ve İşveren		2,858	2,868	2,894	2,890	2,861	2,836	2,722	2,707	2,752	2,719	2,736	2,787	2,861
Ücretsiz aile işçisi		2,744	3,051	3,228	3,285	3,297	3,094	2,752	2,581	2,520	2,421	2,280	2,509	2,708
TARIM DIŞI		16,106	16,372	16,420	16,403	16,470	16,565	16,696	16,713	16,360	16,199	16,061	16,329	16,593
Ücretli ve Yevmiyeli		12,009	12,208	12,226	12,227	12,255	12,367	12,430	12,490	12,207	12,110	12,036	12,319	12,606
Kendi hesabına ve İşveren		3,611	3,656	3,686	3,649	3,674	3,651	3,712	3,690	3,634	3,587	3,534	3,540	3,532
Ücretsiz aile işçisi		487	508	507	526	541	548	554	533	519	503	491	470	455
EKONOMİK FALİYETE GÖRE İSTİHDAM (bin)														
Tarım		6,065	6,488	6,779	6,854	6,809	6,563	6,109	5,928	5,775	5,550	5,337	5,668	6,045
Sanayi		4,284	4,277	4,363	4,413	4,531	4,529	4,586	4,632	4,486	4,419	4,346	4,393	4,413
İnşaat		1,211	1,336	1,414	1,406	1,382	1,403	1,420	1,390	1,194	1,097	1,006	1,119	1,244
Hizmetler		10,611	10,759	10,643	10,584	10,557	10,634	10,690	10,691	10,680	10,685	10,710	10,816	10,936

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

MİKROEKONOMİK GÖSTERGELER												
	DÜZEY						%DEĞİŞİM					
	I. Çeyrek						I. Çeyrek					
	2003	2004	2005	2006	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2006	2007
ÇEYREKLİK GÖSTERGELER												
Kişi Başı GSYİH ⁽¹⁾ (canı fiyatlarla, US\$)	3,390	4,187	5,016	5,565	5,108	5,588	28.7	23.5	19.8	10.9	10.9	9.4
TÜFE (2003=100)	100	114	123	134	124	137	..	9.4	7.7	10	10	10.3
ÜFE (2003=100)	100	119	122	136	125	138	..	15.3	2.7	137.6	137.6	10.2
Dolar Kuru (YTL/\$)	1,495	1,422	1,341	1,430	1,325	1,404	-0.6	-4.9	-5.7	6.6	6.6	5.9
Net Aşgari Ücret (aylık, yıl ortalaması)	226	311	350	380	380	403	30.0	37.5	12.7	8.7	8.7	5.9
Brüt Aşgari Ücret (aylık, yıl ortalaması)	306	434	489	531	531	563	29.4	41.7	12.7	8.7	8.7	5.9
İşveren Toplam Maliyet (aşgari ücret)	427	550	594	645	645	683	37.2	28.7	8.0	8.7	8.7	5.9
Tanın Dışı Sektörlerde Kayıtdışı Çalışan Sayısı	5,292	5,513	5,049	5,091	4.2	4.2	0.8
Tanın Sektöründe Kayıtdışı Çalışan Sayısı	5,813	5,328	4,406	4,645	-8.3	-8.3	5.4
ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ												
(yılılık/aylık kümülatif)												
Yeni Kurulan Şirket Sayısında Artış (bin adet)	26,823	33,265	38,515	43,227	40,572	43,642	-1.3	24.0	15.8	12.2	12.2	7.6
Yeni Kurulan Şirket Sermayesi (milyon YTL)	2,859	4,802	7,644	9,503	8,417	10,029	35.3	68.0	59.2	24.3	24.3	19.2
Yurtiçi Otomobil Üretimi (bin adet)	73.3	139.5	136.7	117.7	129.8	107.9	106.3	90.5	-2.0	-13.9	-13.9	-16.9
Toplam Otomobil İthalatı (bin adet)	153.8	311.7	301.9	255.5	296.6	226.7	179.1	102.7	-3.1	-15.4	-15.4	-23.6
Yurtiçi Otomobil Satışları (bin adet)	80.5	139.7	135.6	115.7	137.4	107.6	134.7	76.5	-5.8	-14.7	-14.7	-21.7
Toplam Otomobil İhracatı (bin adet)	213.6	305.1	319.9	430.4	340.0	462.1	25.5	50.6	4.9	34.5	34.5	35.9
Ruhsat Verilen Yapı Sayısı (bin adet)*	50.1	75.5	114.3	108.1	114.9	108.8	15.5	42.8	51.3	-5.4	-5.4	-5.4
Kullanım İzni Verilen Yapı Sayısı (bin adet)	41.3	40.8	64.1	65.8	66.7	67.9	-12.4	-1.3	57.2	2.6	2.6	1.9
Bina İnşaat Maliyet Endeksi	135.4	155.2	170.7	202.5	105.6	124.5	39.2	14.9	10.3	18.4	18.4	15.2
Elektrik Tüketimi (GWh)**	141,151	150,018	160,333	171,437	176,386	177,598	6.5	6.3	6.9	6.9	6.9	0.7
ULUSLARARASI MAL FİYATLARI (yılılık/aylık ortalamalar)												
Buğday (ABD/kurmuza sert) (\$/mt)	146.1	156.9	152.4	191.7	175.4	198.4	-2.0	7.4	-2.9	23.8	23.8	13.1
Şeker (Serbest Piyasa) (cts/lb)	6.9	7.5	10.1	14.8	17.2	10.4	11.3	8.7	34.7	46.5	46.5	-39.5
Pamuk (cts/lb)	63.4	62.0	55.2	58.1	58.9	58.1	37.0	-2.3	-11.0	5.2	5.2	-1.4
Bakar (\$/mt)	1,779	2,863	3,676	6,731	5,312	6,407	14.0	60.9	28.4	83.1	83.1	20.6
Alüminyum (\$/mt)	1,433	1,719	1,901	2,573	2,473	2,803	6.1	20.0	10.6	35.3	35.3	13.3
Demir Cevheri (cts/dmtn)	32.0	37.9	65.0	77.4	77.4	84.7	10.3	18.4	71.5	19.1	19.1	9.4
Hamm Petrol (Brent) (\$/bbl)	28.9	37.8	53.4	64.3	62.8	59.2	15.6	30.7	41.3	20.5	20.5	-5.7
Batı Teksas Petrolü (ABD) (\$/bbl)	31.1	41.4	56.4	66.1	64.9	59.5	19.2	33.1	36.2	17.2	17.2	-8.3
TURİZM İSTATİSTİKLERİ												
Giriş Yapan Turist Sayısı (bin adet)	13,956	17,548	21,125	19,819	20,861	20,944	5.3	25.7	20.4	-6.2	-6.2	0.4
Turizm Gelirleri ⁽³⁾ (milyon \$, 12 aylık kümülatif)	13,203	15,888	18,152	16,853	18,236	17,140	55.7	20.3	14.2	-7.2	-7.2	-6.0
Turist Başına gelir (\$)	946	905	859	850	874	818	47.8	-4.3	-5.1	-1.1	-1.1	-6.4
ÖZELLEŞTİRME GELİRLERİ												
Özelleştirme Gelirleri (milyon dolar)	187	1,283	8,222	8,093	-65.1	585.7	540.9	-1.6	-1.6	..
Açıklamalar												
* İlk çeyrek itibarıyla gerçeğe doğru 4 çeyrek kümülatif rakam												
** 2006 yılı rakamları IELAŞ tabiriyle sunulmuştur.												
(1) İlk çeyrek itibarıyla gerçeğe doğru 4 çeyrek kümülatif rakamlar ve DPT nüfus tabiriyle kullanılan rakamların hesaplanması.												
(2) 1990=100, ABD Doları cinsinden, 2005 yılı sonu rakamları ve 2006 Şubat ayı rakamı geçirdir.												
(3) TCMB Turizm Gelirleri tabiriyle 2003 yılından itibaren değiştirilmiştir.												

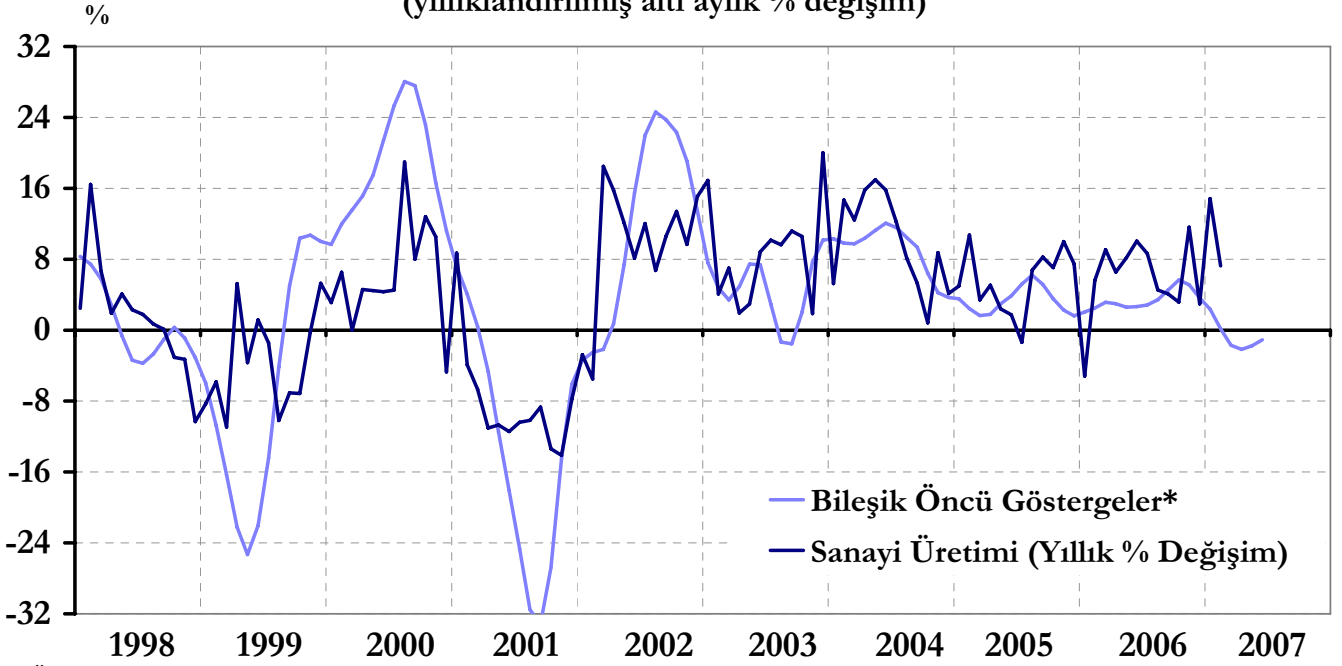
Bileşik Öncü Göstergeler
(yıllıklandırılmış altı aylık % değişim)

* Öncüleme süresinin yaklaşık 6 ay civarında olması nedeniyle bu göstergeye ait veriler altı ay ötelenmiştir.

Kaynak: OECD

TCMB-Bileşik Öncü Göstergeler
(yıllıklandırılmış altı aylık % değişim)

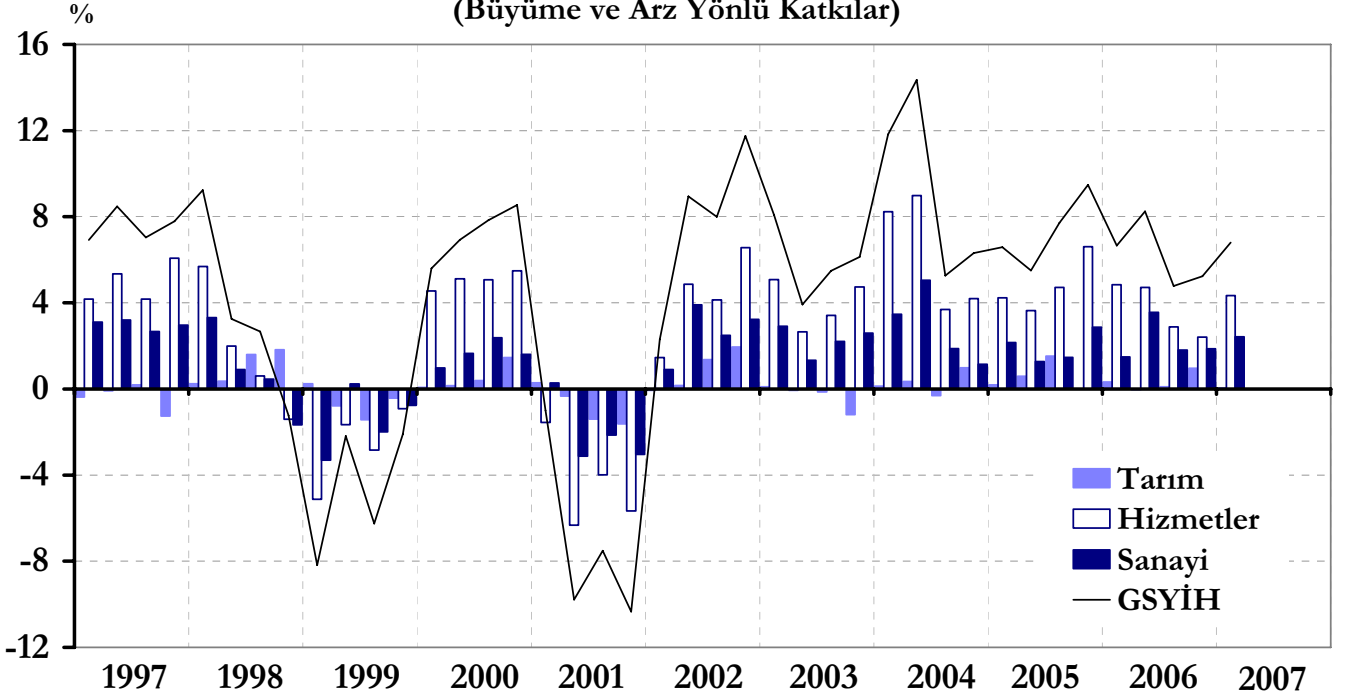

* Öncüleme süresinin yaklaşık 6 ay civarında olması nedeniyle bu göstergeye ait veriler altı ay ötelenmiştir.

Kaynak: TCMB

GSYİH

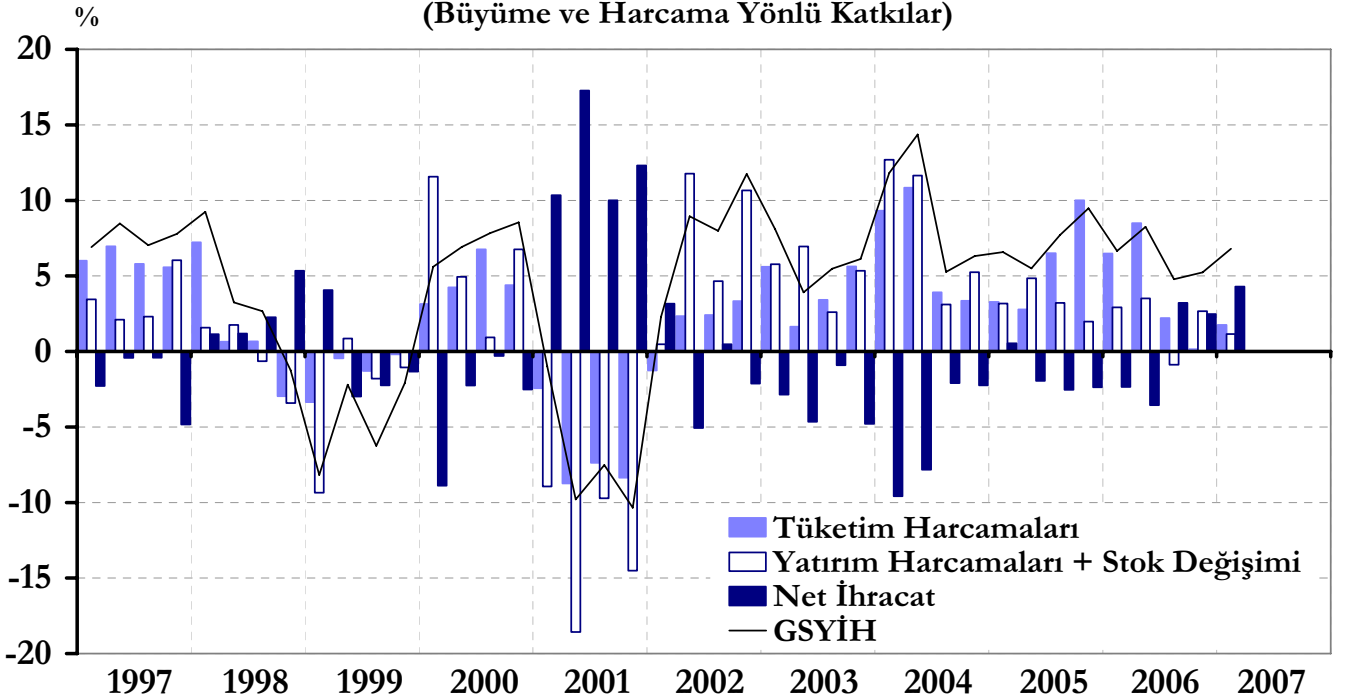
(Büyüme ve Arz Yönlü Katkılar)

Kaynak: TÜİK

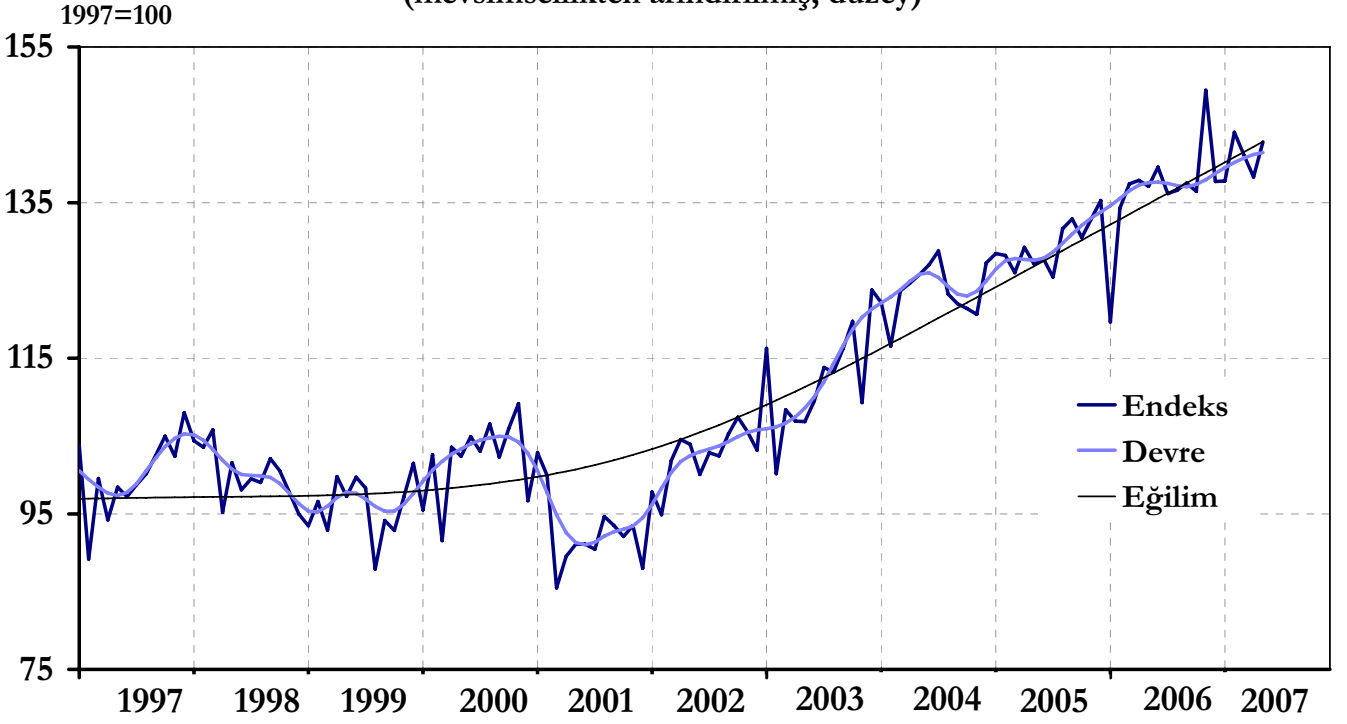
GSYİH

(Büyüme ve Harcama Yönlü Katkılar)

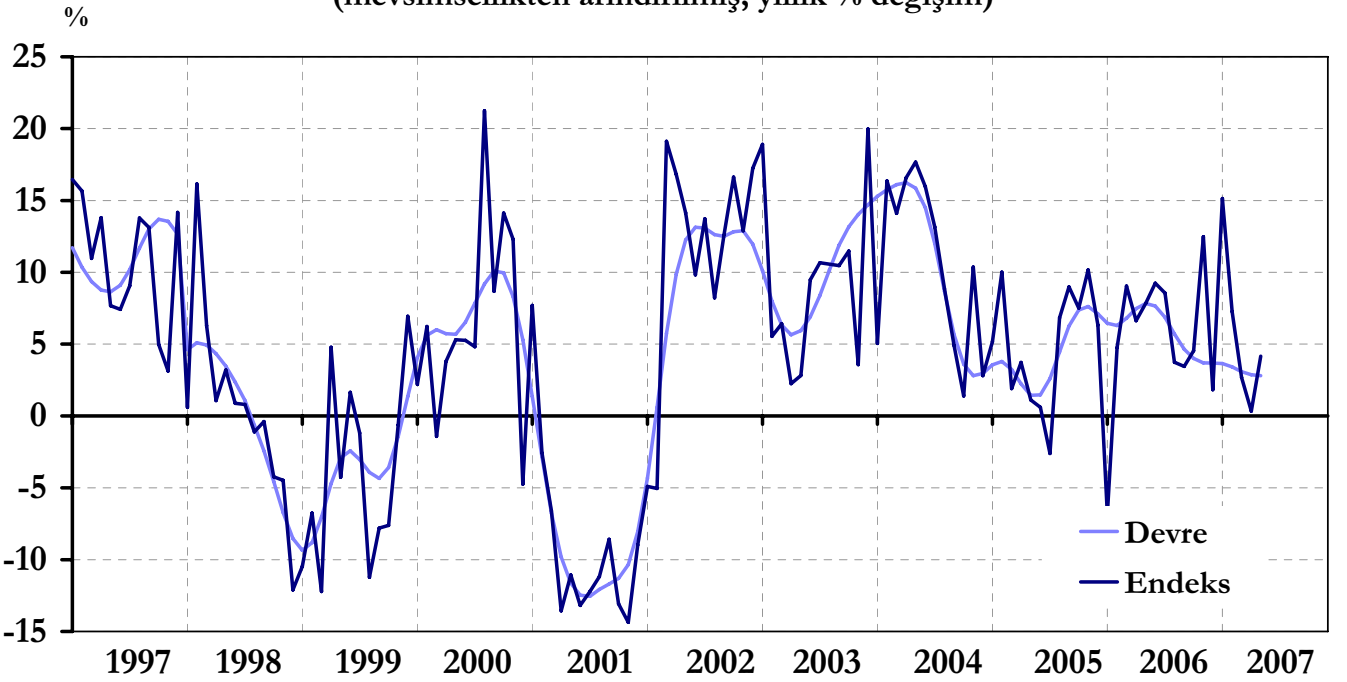

Kaynak: TÜİK

Sanayi Üretim Endeksi
(mevsimsellikten arındırılmış, düzey)

Sanayi Üretim Endeksi
(mevsimsellikten arındırılmış, yıllık % değişim)

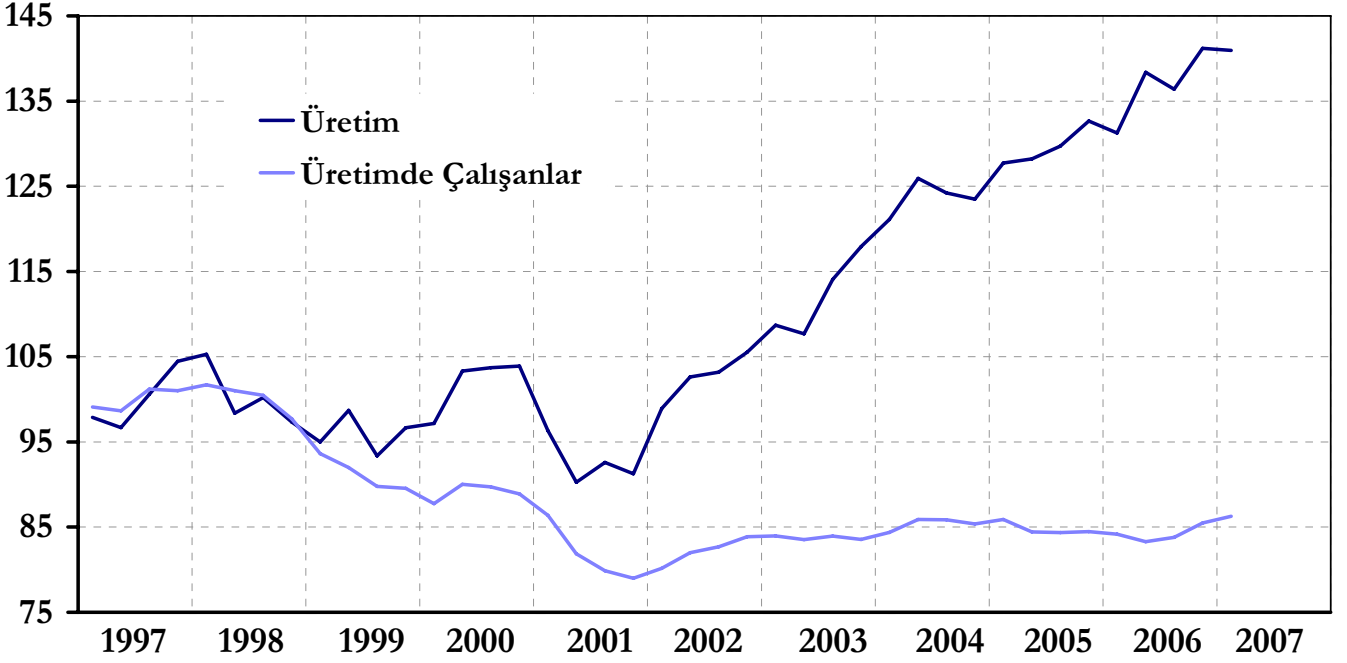

Kaynak: TÜİK, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

İmalât Sanayii

(mevsimsellikten arındırılmış)

1997=100

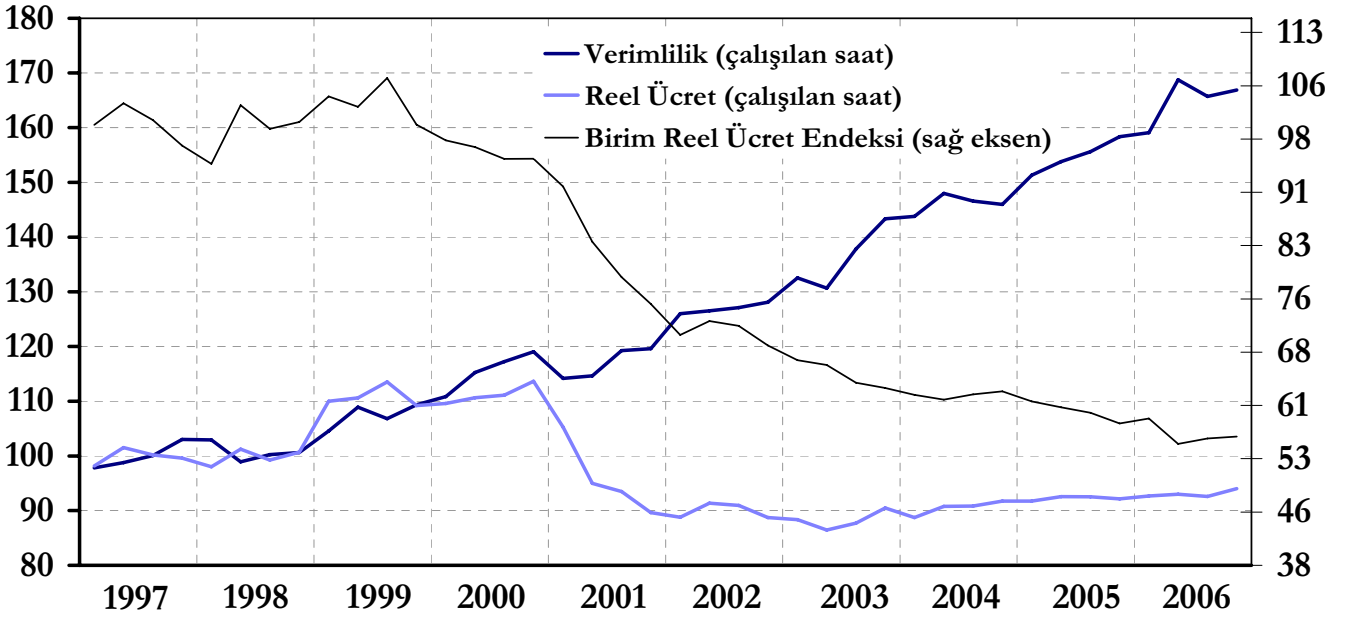

Kaynak: TÜİK

İmalât Sanayii

(mevsimsellikten arındırılmış)

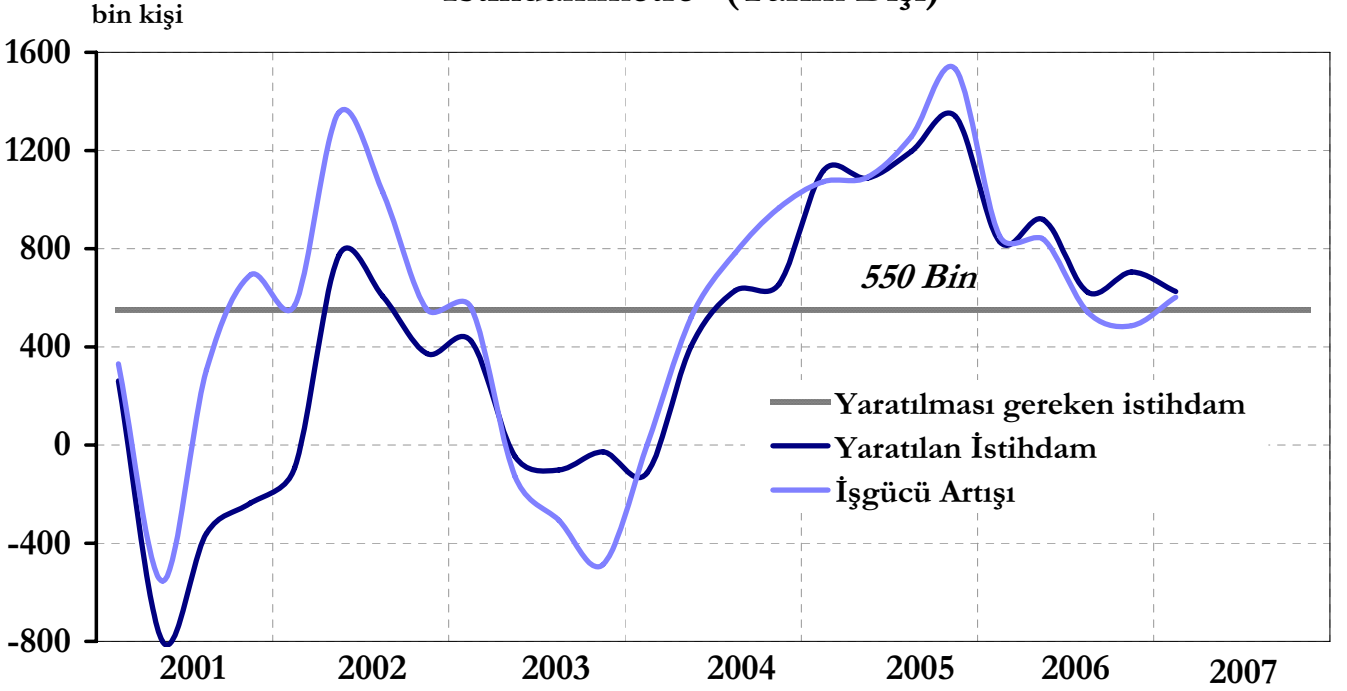
1997=100

Birim reel ücret endeksi, çalışılan saat başına reel ücret endeksi ile çalışılan saat endeksinin çarpımının üretim endeksinde bölünmüştür.

Kaynak: TÜİK, TCMB

İstihdammetre* (Tarım Dışı)

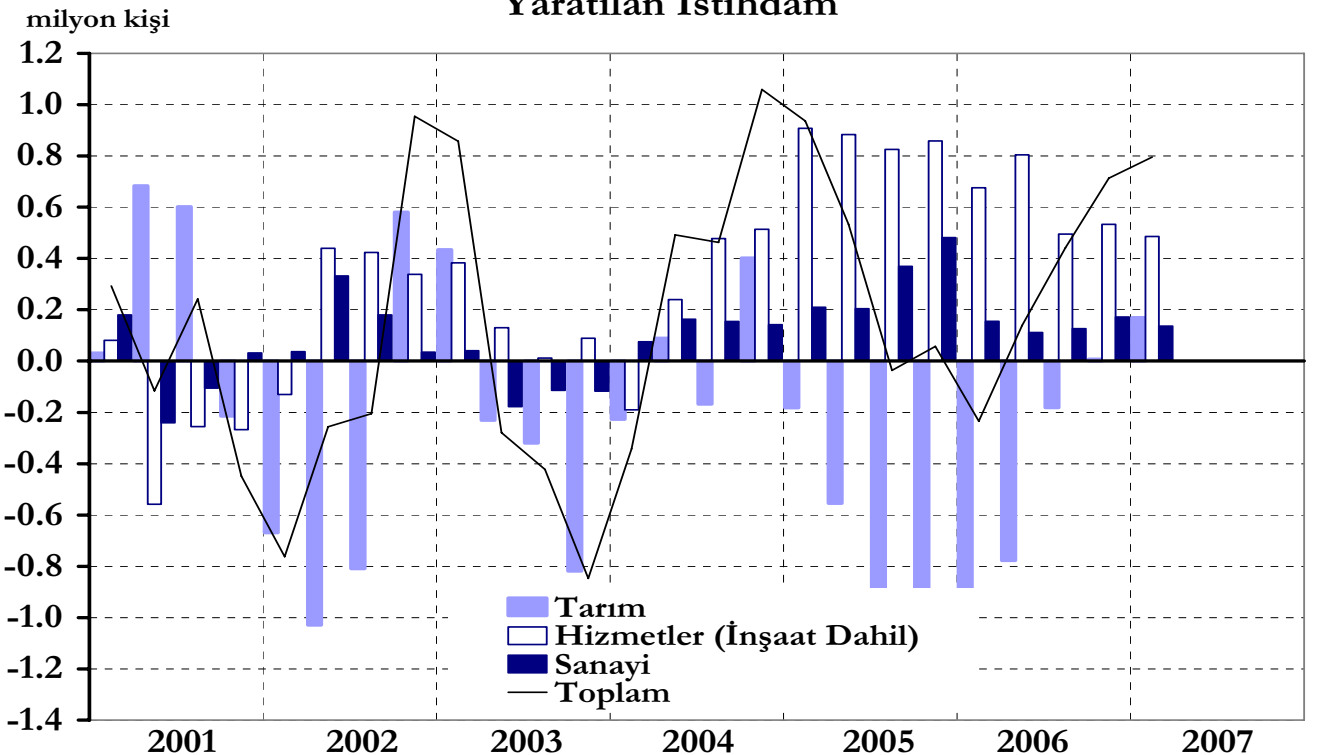

* Yıllıklandırılmış 3 aylık değişim (Bin Kişi)

Kaynak: TÜİK, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

Yaratılması Gereken İstihdam: Yıllık yüzde 5 büyüme oranı varsayımı altında, 2002-2010 döneminde tarım-dışı sektörde işgücüne yaklaşık 6 milyon kişinin ekleneceği öngörülmektedir. 2010 yılında tarım-dışında işsiz sayısının 2,5 milyonda tutulması ve işsizlik oranının yüzde 11,5'a düşürülebilmesi için, her yıl tarım dışında 550.000 net istihdamın yaratılması zorunluluğu oraya çıkmaktadır. (*Türkiye'de İşgücü Piyasası ve İşsizlik, TÜSİAD Raporu, Aralık 2002, sayfa 196*)

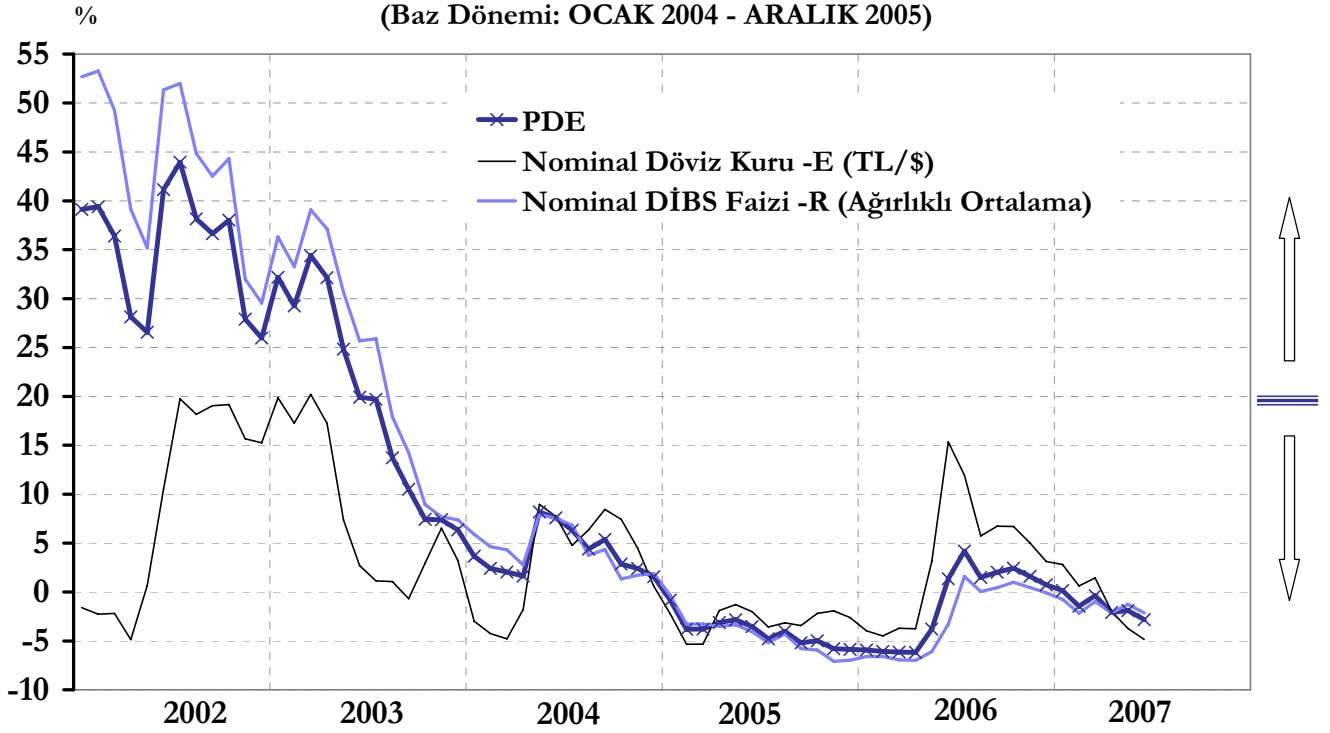
Yaratılan İstihdam

Son çeyrek itibariyle yıllık kümülatif rakamlardır.

Parasal Durum Endeksi*

(Baz Dönemi: OCAK 2004 - ARALIK 2005)

*Serilerin yukarı yönlü hareketi, parasal sıkılaştırmayı göstermektedir.
Kaynak: TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

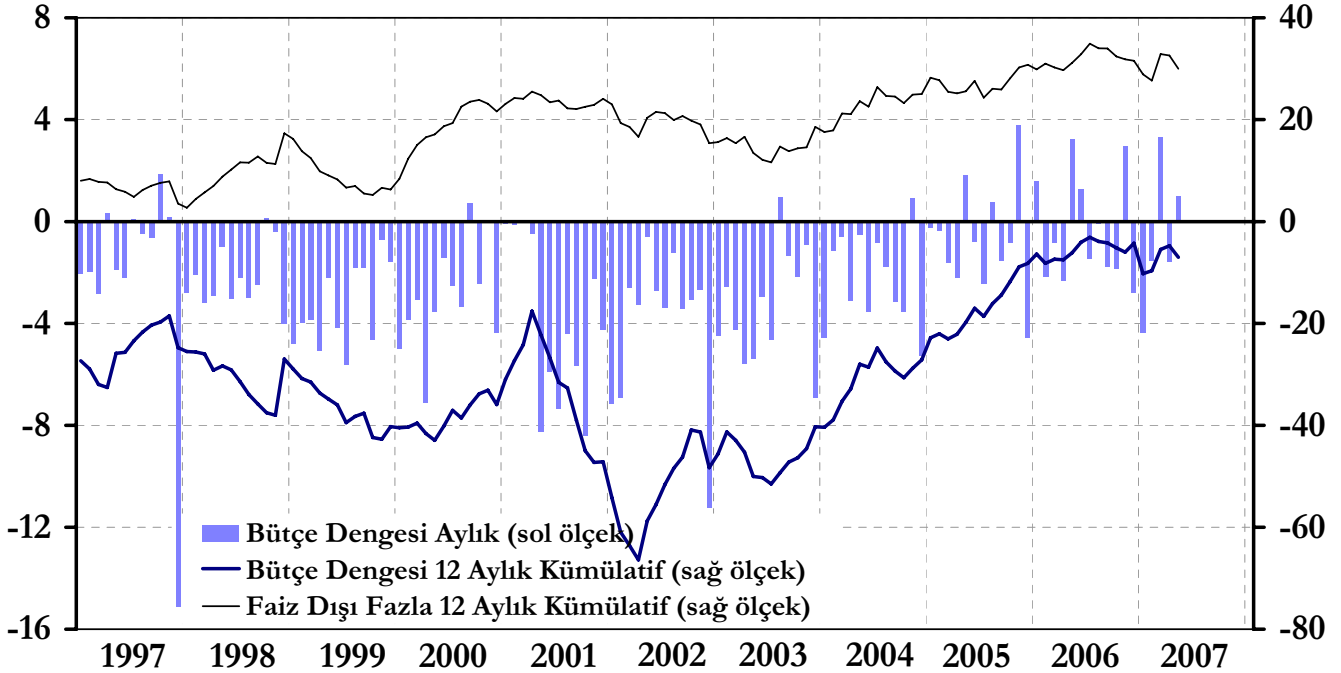
* $PDE_t = W_R(R_t - R_0) + W_E(E_t/E_0)$
 $W_R:W_E = 0.75:0.25$

Genel Bütçe

(Milyar YTL)

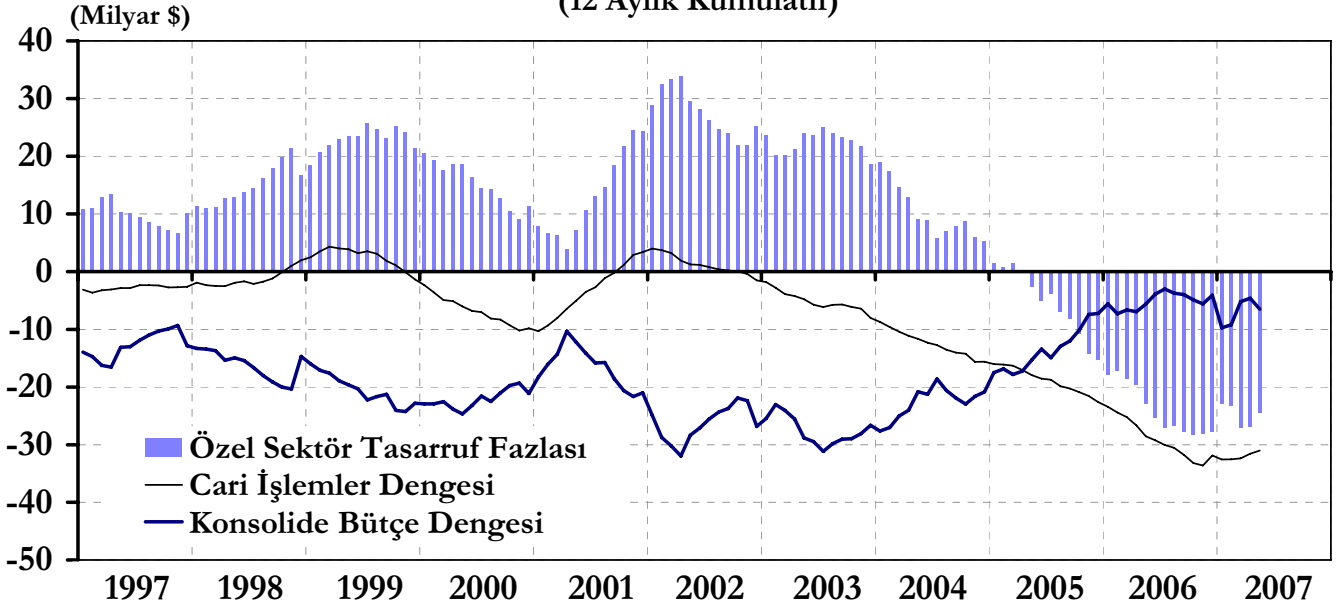
(2003 Fiyatlarıyla)

(Milyar YTL)

Kaynak: Hazine

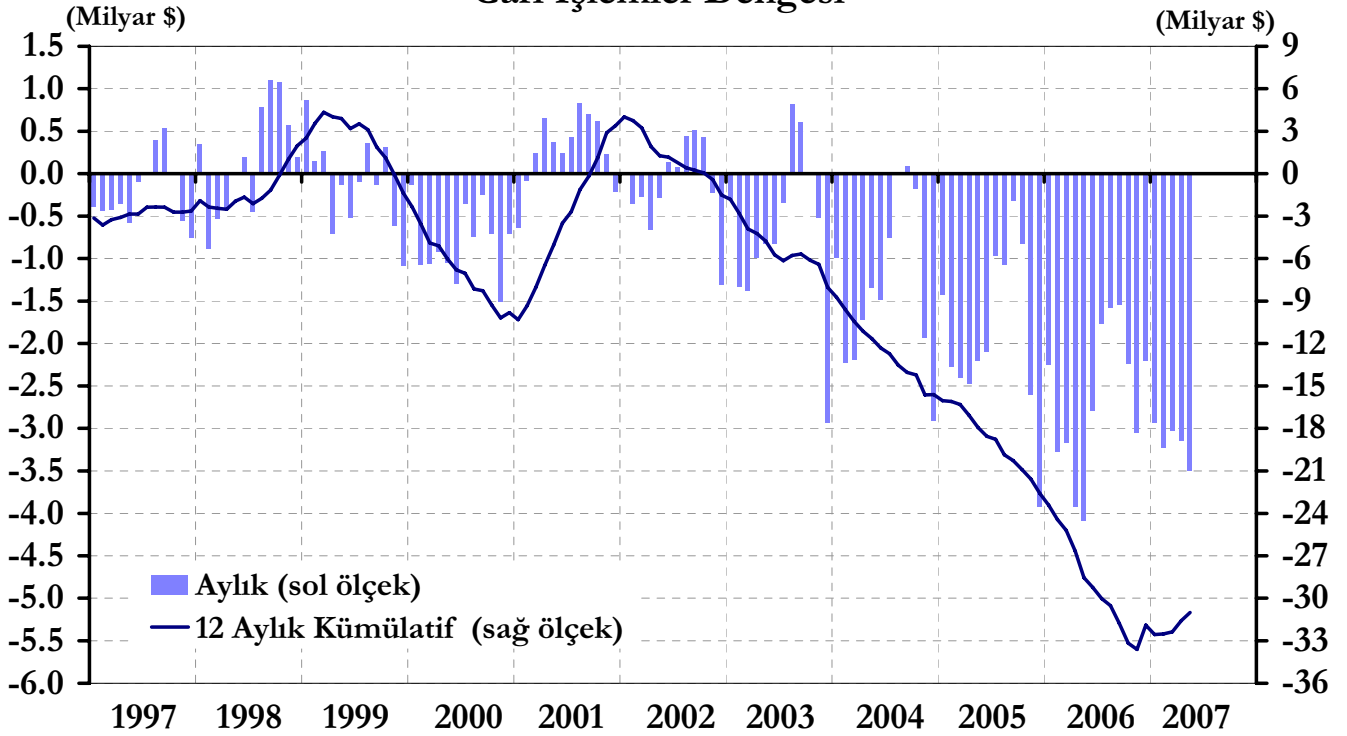
Yatırım-Tasarruf Dengesi*
(12 Aylık Kümülatif)

(*) Toplam Kamu Kesimi Tasarruf Açığı verisinin aylık olarak izlenememesi nedeniyle, Konsolide Bütçe Açığı göstergesi olarak kullanılmıştır. Özel Sektör Net Tasarruf göstergesi ise Konsolide Bütçe Açığı ve Cari İşlemler Dengesi verilerinin toplamı olarak hesaplanmıştır.

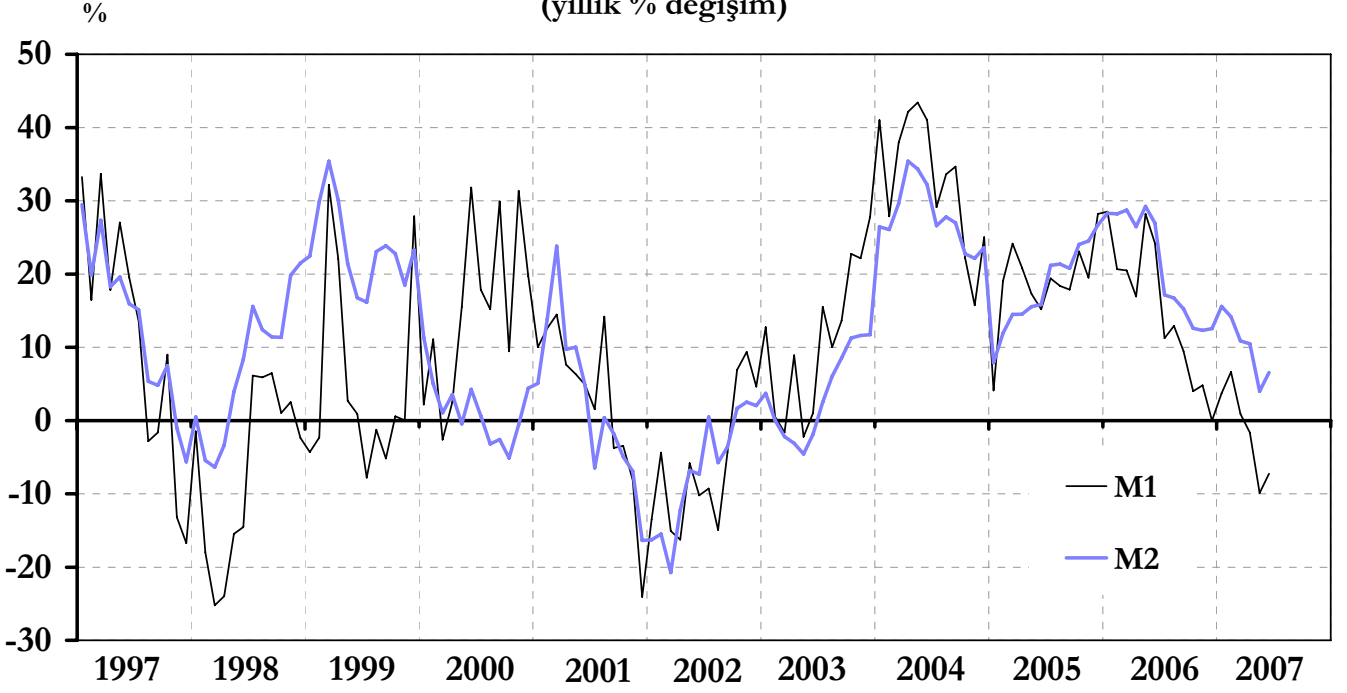
Kaynak: TCMB, Hazîne

Cari İşlemler Dengesi

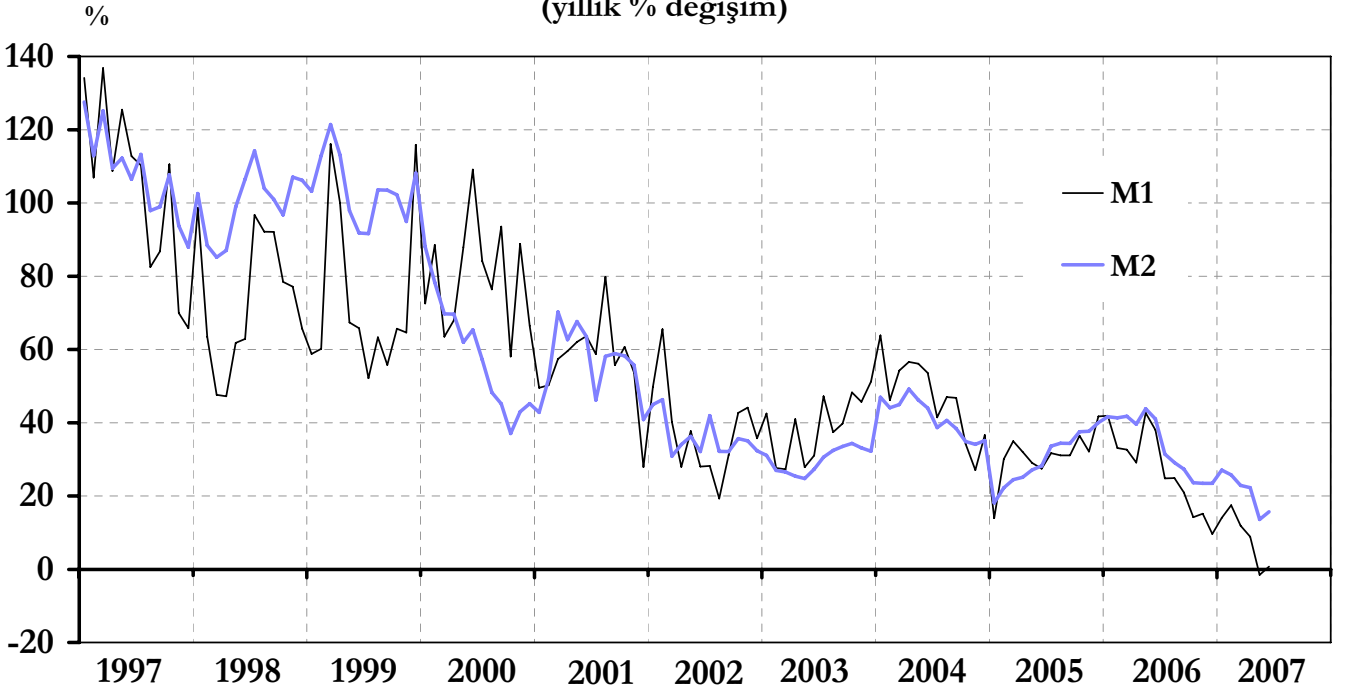
Kaynak: TCMB

Reel Para Arzları
(yıllık % değişim)

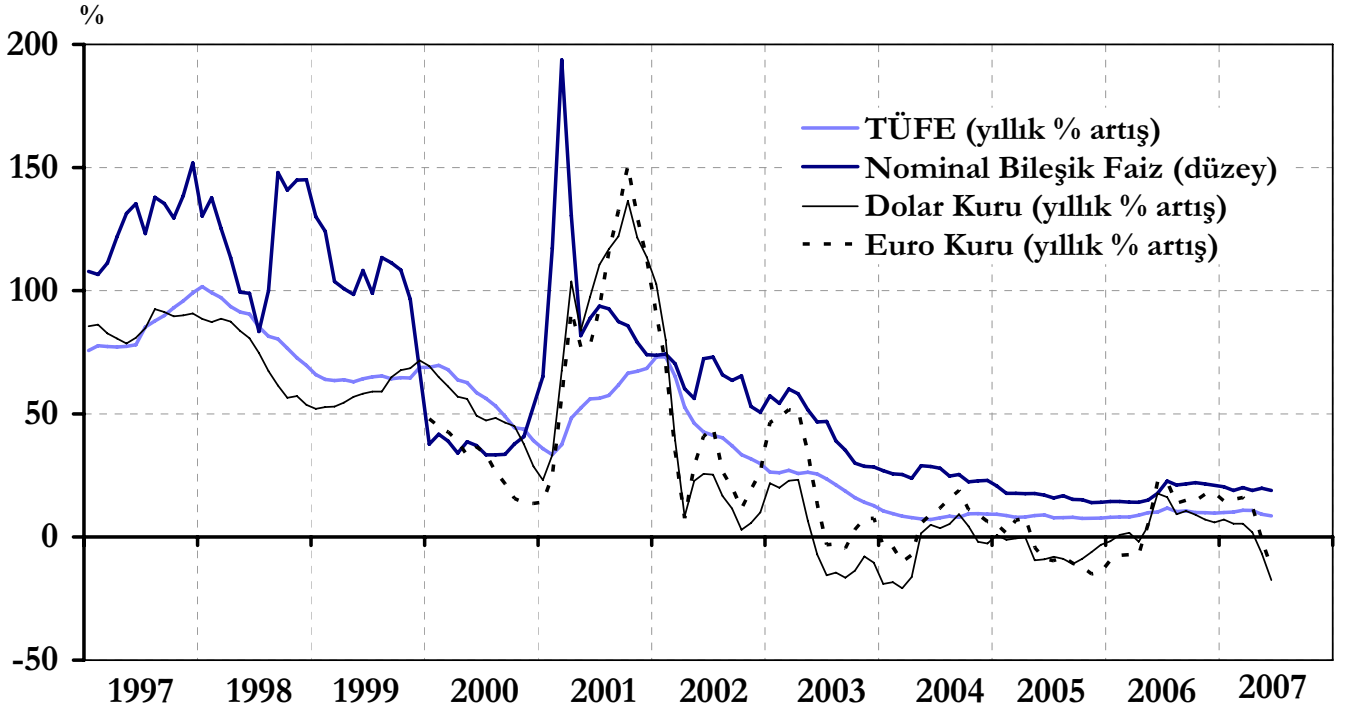
Kaynak: TCMB

Nominal Para Arzları
(yıllık % değişim)

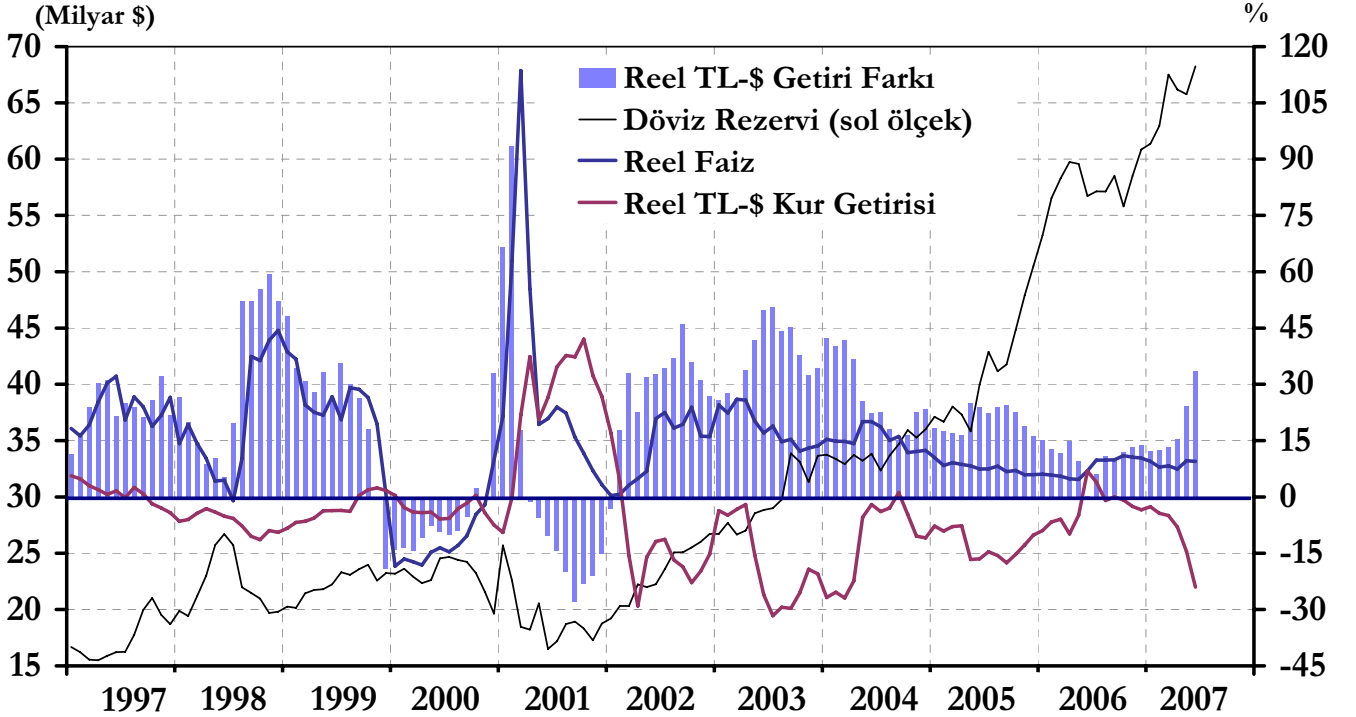
Kaynak: TCMB

Enflasyon, Nominal Faiz ve Kurlar

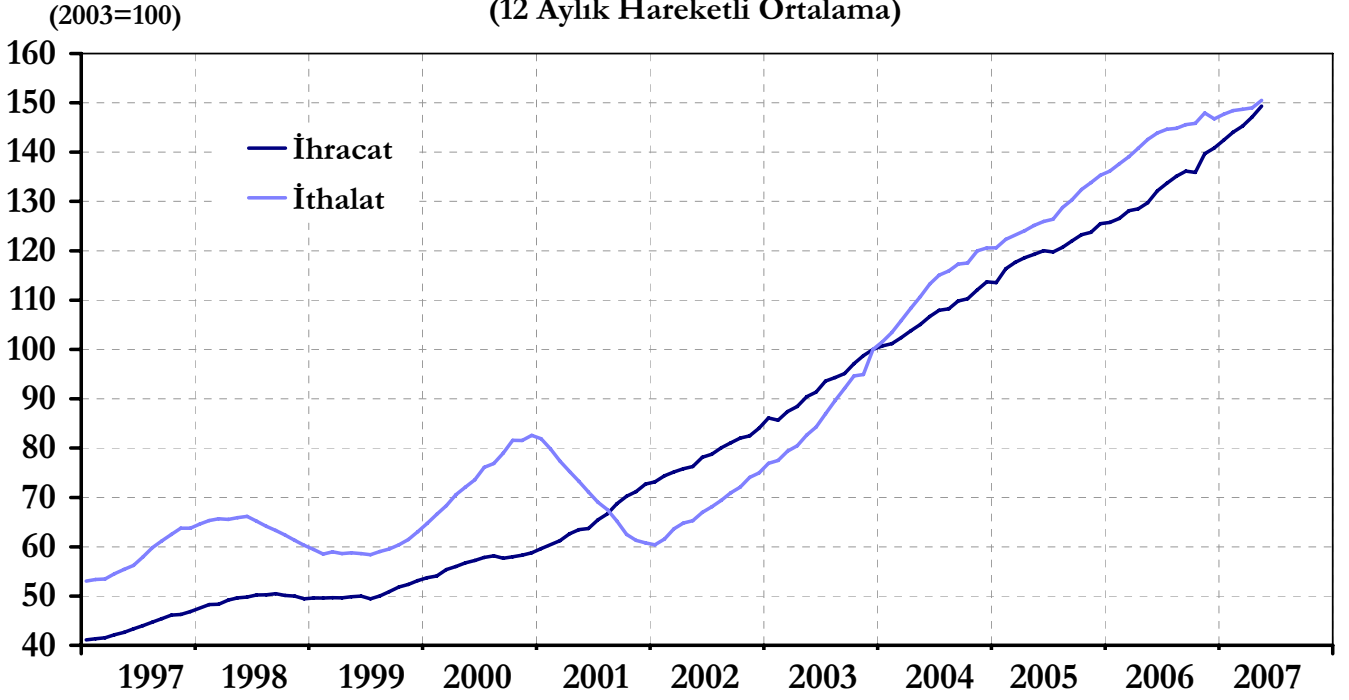
Kaynak: TÜİK, TCMB

Reel Faiz ve Merkez Bankası Döviz Rezervi

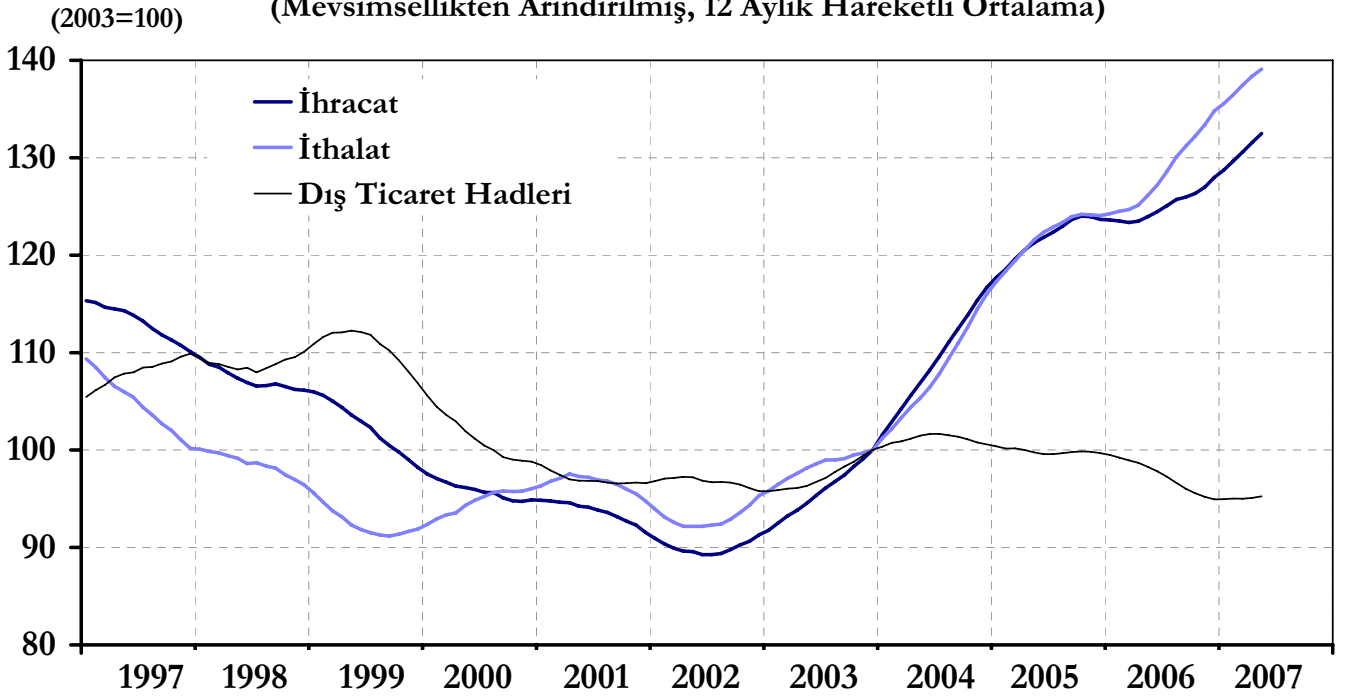
Kaynak: TCMB

Dış Ticaret Miktar Endeksleri
(12 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret Hadleri ve Fiyat Endeksleri
(Mevsimsellikten Arındırılmış, 12 Aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: TÜİK, TÜSİAD Ekonomik Araştırmalar Bölümü

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME

TÜSİAD MAKROEKONOMİK SENARYO (Üç aylık ve yıllık ortalamaları)												
	2005			2006			2007			Tahminler		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Yıllık	Q1	Q2	Q3	Q4	2007	2008	
GELİR, FİYAT ve VERİMLİLİK *												
GSMH (sabit fiyatlarla)	5.3	3.4	7.3	10.2	7.6	6.4	8.8	3.0	4.6	6.0	5.5	6.0
Enflasyon (TÜFE)**	8.6	8.6	7.9	7.6	7.7	8.1	9.6	10.8	9.8	9.7	7.5	6.0
GENEL BÜTÇE												
Genel Bütçe Geliri (milyar YTL)	30.8	36.1	37.2	45.7	149.8	37.8	44.3	43.3	42.0	167.4	186.8	207.0
Genel Bütçe Gıdani (milyar YTL)	34.3	37.3	41.0	45.4	158.0	39.5	41.5	47.6	44.3	172.9	207.9	225.0
Genel Bütçe Dengesi (milyar YTL)	-3.5	-1.2	-3.9	0.4	-8.2	-1.8	2.9	-4.4	-2.3	-5.5	-21.1	-18.0
Faiz Harcamaları (milyar YTL)	11.9	11.5	11.8	10.4	45.7	11.3	11.6	14.8	8.3	45.9	56.9	50.0
Faiz Dışı Bütçe Dengesi (GSYİH'ye oranı, %)					7.7					7.0	5.8	5.0
Genel Bütçe Dengesi (GSYİH'ye oranı, %)					-1.7					-1.0	-3.4	-2.8
DÖVİZ KURLARI												
Normal Döviz Kuru (YTL/\$)	1.322	1.358	1.335	1.355	1.342	1.325	1.449	1.494	1.450	1.430	1.382	1.350
Normal Döviz Kuru*	-0.3	-6.4	-9.3	-5.8	-5.6	0.3	6.8	11.9	7.3	6.6	5.9	-8.0
Real Döviz Kuru (2003=100)**	128.9	127.4	130.5	134.0	130.2	138.9	131.4	129.3	137.1	134.2	144.7	155.8
Real Döviz Kuru*	9.0	15.8	19.0	14.6	14.5	7.8	3.2	-0.9	2.3	3.1	4.2	18.5
Normal Döviz Kuru (YTL/€)	1.734	1.711	1.628	1.603	1.669	1.594	1.822	1.904	1.871	1.798	1.839	1.797
Normal Döviz Kuru*	4.6	-2.1	-9.5	-13.9	-5.5	-8.0	6.5	16.9	16.6	7.7	15.3	-1.4
Real Döviz Kuru (2003=100)**	111.2	114.5	121.1	127.7	118.6	130.7	118.6	114.8	120.3	121.1	125.0	130.9
Real Döviz Kuru*	4.0	10.7	19.2	25.0	14.6	17.5	3.5	-5.2	-5.8	2.1	-4.3	10.4
€/§	1.312	1.260	1.220	1.183	1.243	1.203	1.257	1.274	1.290	1.256	1.310	1.348
DİBS FAİZİ												
Normal Faiz (bölüşik %)	18.8	17.4	16.0	14.4	16.6	14.0	15.6	21.0	21.4	18.0	19.8	19.2
Real Faiz (bölüşik %)	9.3	8.1	7.5	6.3	7.8	5.4	5.5	9.2	10.6	7.7	8.6	8.9
DİŞ TİCARET ve CARI İŞLEMLER												
İthalat (cif, milyar \$)	25.7	29.3	30.2	31.3	116.6	29.5	36.1	35.5	36.3	137.4	34.9	40.2
İhracat (fob, barut bc. hariç, milyar \$)	17.2	18.1	18.1	19.9	73.4	18.6	21.2	21.2	24.1	85.2	23.1	25.6
Dış Ticaret Dengesi (milyar \$)	-8.5	-11.1	-12.1	-11.4	-43.1	-10.9	-14.9	-14.3	-12.1	-52.2	-11.8	-14.6
Görünmeyen Kalemler (diğer can)(milyar\$)	2.3	4.2	9.4	4.2	20.1	2.2	4.1	9.4	4.7	20.3	2.6	5.1
Cari İşlemler Dengesi (milyar\$)	-6.2	-7.0	-2.7	-7.2	-23.1	-8.7	-10.8	-4.9	-7.5	-31.9	-9.2	-9.5
Cari İşlemler Dengesi (GSYİH'ye oranı, %)					-6.4					-7.9		
İthalat (cif)*	23.0	20.0	20.4	15.4	19.5	14.7	22.7	15.7	15.8	17.9	18.1	11.2
İhracat (fob, barut bc. hariç)*	27.7	16.9	13.5	9.8	16.3	7.6	16.9	15.5	21.2	16.0	24.3	20.6
İthalatı mali rakamlar TÜSİAD tabiriştir.												
(*) Bir önceki yılın aynı dönemine göre yıllık yüzde değişimi gösterir.												
(**) Real döviz kuru endeksindeki değişim, YTL'na yabancı para birimleri karşısında değer kaybettiğini göstermektedir.												
(***) TÜSİAD 2007 yıl sonu enflasyon tabiriştir.												
(a) Yıl sonu değeri.												
(b) Çatışan kişi başına												

TÜSİAD: Meşrutiyet Caddesi No:46, Tepebaşı 34420, İSTANBUL. Tel: (0212) 249 19 29 – 251 53 13 Fax: (0212) 251 70 05

TÜSİAD Adına Sahibi: Arzuhan Yalçındağ **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür:** Ümit İzmen

Yayın Kurulu: Arzuhan Yalçındağ, Ferit Şahenk, Haluk Tükel, Ümit İzmen, Zeynep Emre, Onur Varol

Yapım: Zeynep Emre, Onur Varol, Haluk Çitçi

TÜSİAD KONJONKTÜR DEĞERLENDİRME'nin 17. sayısı Temmuz ayı itibarıyla bilinen son rakamlara ve tahminlere dayanılarak hazırlanmıştır.

Tüm hakları saklıdır. © TÜSİAD 2007

TÜSİAD-T/2007-05-436